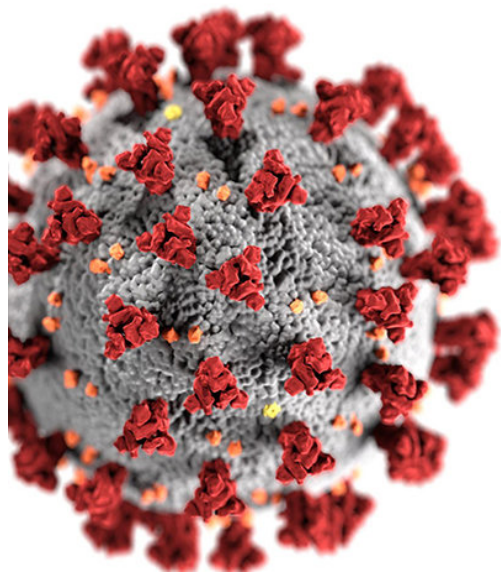

Projekt om sikring af økonomisk stabilitet under COVID-19 krisen

Samfundsvidenskabelig Bachelor, 2. Semester, SAB-B 21, Juni 2022.

Gruppenummer: 14

Tegn: 102.609

Gruppemedlemmerne:

Celine Grønhøj Strøh

Martin Modler Bargholz

Mie Fanette Brun Mortensen

Pernille Strange Nielsen

Vejlederen:

Shahamak Rezaei

Abstract

Dette projekts overemne er økonomi under og efter COVID-19 pandemien.

I dette projekt vil der blive undersøgt hvilke midler, som regeringen har taget i brug for at sikre økonomisk stabilitet under og efter COVID-19 krisen. Regeringen selv peger på at trepartsaftaler og en ekspansiv finanspolitik har medvirket til at styrke den danske økonomi og holde hånden under de danske familier og lønmodtagere. Derfor vil dette projekt forsøge at belyse hvorfor og hvordan de trepartsaftaler der er indgået under COVID-19 krisen af arbejdsmarkedets parter har haft positiv indflydelse på dansk økonomi.

Projektet vil redegøre for trepartsaftalens rammer og EU's støtte regler der muliggør lønkompensation, samt en tidslinje over COVID-19 forløbet i verden, Europa og Danmark. Derudover vil et afsnit redegøre for regeringens udtalelser til diverse pressemøder under perioden inden nedlukning d. 11. marts 2020.

Analysen fokuserer primært på "Trepartsaftalen midlertidig lønkompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked". Her analyseres den ved hjælp af teorien om Policy Processer, der inddelt i 4 trin: Policy-initering, Policy-formulering, Policy-implementering og Policy-evaluering. Hver af disse trin vil blive analyseres ved hjælp af politologiske teorier såsom: politologisk nyinstitutionalisme, top-down teori. Derudover vil økonomiske skoler som for eksempel den post-keynesianske og den neoklassiske blive inddraget i løbet af projektet.

Projektets sidste afsnit indeholder konklusionen, en diskussion der svarer på de 3 arbejdsspørgsmålet der er udarbejdet, samt en litteraturreview af den litteratur og empiri der er brugt.

Indholdsfortegnelse

Abstract	2
Indholdsfortegnelse	3
Kapitel 1 - Indledning	4
Kapitel 1.1 - Hvordan opstod motivationen	4
Kapitel 1.2 - Problemfelt	5
Kapitel 1.3 - Problemstilling, problemformulering og arbejdsspørgsmål	6
Kapitel 1.4 - Afgrænsning	7
Kapitel 2 - Redegørelse	8
Kapitel 2.1 - Covid-19	8
Kapitel 2.2 - Tidslinje	9
Kapitel 2.3 - Trepartsaftalen midlertidig lønkompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked og SURE	10
Kapitel 2.4 - Socialdemokratisk økonomi	11
Kapitel 2.5 - Regeringens udtalelser	12
Kapitel 3 - Metode	14
Kapitel 3.1 - Casestudie	15
Kapitel 3.2 - Dokumentanalyse	16
Kapitel 4 - Teori	17
Kapitel 4.1 - Policy proces	17
Kapitel 4.2 - Post-Keynesiansk teori	19
Kapitel 4.3 - Neoklassisk økonomisk teori	20
Kapitel 4.4 - Institutionalisme og Nyinstitutionalisme	22
Kapitel 5 - Analyse	23
Kapitel 5.1 - Policy-initiering	23
Kapitel 5.2 - Policy-formulering	29
Kapitel 5.3 - Policy-implementering	33
Kapitel 5.4 - Policy-evaluering	35
Kapitel 6 - Diskussion og konklusion	41
Kapitel 7 - Litteraturreview og litteratursøgning	45
Litteraturliste	48

Kapitel 1 - Indledning

I 2020 blev COVID-19 pandemien en afgørende faktor på verdenssamfundet, den gjorde hele verden usikker og mange individer blev ramt og påvirket af, ikke kun i form af de samfundsmæssige aspekter, så som både var fysiske og psykiske. COVID-19 medførte til fysiske konsekvenser, som nedlukning, overbelastning på sygehuse og hospitaler, mange tabte liv, mundbind og sprit, afstand til andre, isolation og ensomhed. Nedlukningen medførte til at mange, heriblandt unge led under psykiske konsekvenser pga. COVID-19 (Danske regioner, 2021).

COVID-19 gav fra det økonomisk perspektiv en stor usikkerhed, både i mikro- og makroøkonomien. Mange lande indførte strenge lockdowns og her i blandt var Danmark et af de første lande i Norden til at indføre en national lockdown (Dunford, Dale, Stylianou, Lowther, Ahmed & Arenas, 2020), hvilket resulterede i at regeringen indførte hjælpepakker, i form af kompensation i løn, til virksomheder og selvstændige. Eftersom nogle virksomheder og erhverv ikke længere kunne have åbent under nedlukningen og derved mistede indkomst og omsætning.

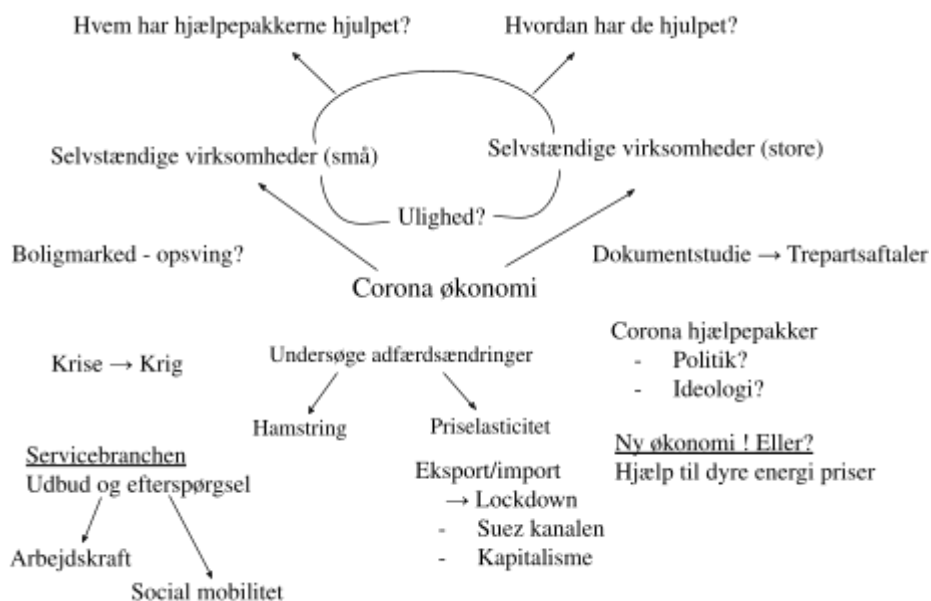
Danmark er efterfølgende et af de lande der er kommet bedst ud af krisen forårsaget af COVID-19. Ifølge The Economist ligger vi nr. 1 ud af 28 lande, blandt disse 28 lande findes Norge, Sverige, Tyskland og USA (Francisco, 2022). Socialdemokratiet attribuerer succesen til de mange trepartsaftaler indgået under krisen (Schjørring, 2021). Siden marts 2020 er der i regeringen blevet indgået 15 trepartsaftaler, før krisen er der siden 1987 blevet indgået i alt 17 trepartsaftaler. (Reiermann, Andersen, 2021, s. 3).

Kapitel 1.1 - Hvordan opstod motivationen

I takt med at COVID-19 krisen stadig er meget nyt og relevant i Danmark er emnet en del bredt, og samtidigt med der løbende kommer nye relevant viden og forskning vedrørende krisen, kom vores inspirationen til at analysere COVID-19 økonomi i dette projekt i starten ud fra en undren over, hvordan de små selvstændige virksomheder har klaret sig ved hjælp af statens hjælpepakker. Efterfølgende begyndte vores brainstorming vedrørende COVID-19

økonomi i Danmark at udvide sig til vores undren blev til mange flere emne herunder: Løndumping, eksport/import, og hvordan hjælpepakkerne påvirkede erhvervslivet i Danmark.

Herunder har vi illustreret vores brainstorming vedrørende vores projekts emne:

I nedenstående kapitel 1.2 har vi udarbejdet et problemfelt for at uddybe problemet mere konkret. Ved hjælp af vores brainstorming kom vi frem til vores undren, og udarbejdede efterfølgende vores problemstilling, problemformulering og arbejdsspørgsmål som er beskrevet i nedenstående kapitel 1.3.

Kapitel 1.2 - Problemfelt

Vi vil tage udgangspunkt i trepartsaftalen “Trepartsaftale om midlertidig løn kompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked” (Beskæftigelsesministeriet. 2020, 14. marts). Denne vil vi analysere ved at kigge på policy processen ved hjælp af post-keynesiansk ekspansionistisk teori og neoklassisk teori derudover vil vi også analysere med politologiske teorier såsom nyinstitutionalisme og top-down styring. Analysen skal vise os hvorvidt den valgte trepartsaftale har bidraget positivt til den danske økonomiske succes under og efter

COVID-19 pandemien. Vi vil analysere udfordringen i forhold til COVID-19, konsekvenser ved samfundets nedlukning i marts 2020 og løsninger på disse problemer.

Kapitel 1.3 - Problemstilling, problemformulering og arbejdsspørgsmål

Vi har ud fra ovenstående udarbejde en problemstilling for at belyse vores undren ud fra et større åben problem vedrørende COVID-19 krisen. Herunder vises den udarbejdede problemstilling.

- *Hvilke midler tog regeringen i brug for at sikre økonomisk stabilitet under COVID-19 krisen?*

Ud fra problemstillingen har vi efterfølgende gået ind og udarbejdet en problemformulering, hvor vi har afgrænset den til vores valgte specialiseringsområde i projektet, samtidigt har vi ud fra vores problemformulering udarbejdet arbejdsspørgsmål, som er med til at specificere vores projekt, samt er med til at give os en rød tråd. Problemformuleringen og arbejdsspørgsmål vises herunder:

- *Hvorvidt har trepartsaftaler haft positiv indflydelse på dansk økonomisk succes under og efter COVID-19?*

Arbejdsspørgsmål

- Hvordan har policy processen påvirket forhandlingerne om trepartsaftaler?
- Hvordan kan post-keynesiansk økonomisk teori forklare det ønskede resultat ved trepartsaftalen?

De to arbejdsspørgsmål der vises ovenover er vores indgangsvinkler, men selve projektet er inddelt i Policy Process analysens 4 trin; policy-initiering, policy-formulering, policy-implemtering og policy evaluering, som opstillet i Andrew Heywood's Politics fra 2019.

Kapitel 1.4 - Afgrænsning

I dette kapitel vil vi komme nærmere ind på, hvor i projektet vi har valgt at lave afgrænsninger.

I forhold til vores teorivalg har vi valgt at afgrænse os til Post-Keynesian økonomi teori ved at benytte keynesianske briller i vores analysedel, og benytte den tilsvarende teoris vinkler til at komme frem til vores besvarelse på vores problemstilling og arbejdsspørgsmål. Endvidere har vi afgrænset tidsperiode i forhold til at kigge på ekspansionistisk finanspolitik fra 80'erne, som vi benytter til at underlægge vores argumenter i vores analyse, og for at bedre kunne forklare, hvorfor årsagen eller påstanden kan være således, men samtidigt til at se om der er sket en forskel fra dengang til nu.

Derudover er der blevet afgrænset ved brug af, hvilke trepartsaftaler vi har valgt at analysere og fokuserer på i projektet. Her har vi udvalgt trepartsaftalen "Trepartsaftale om midlertidig lønkompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked" fra d. 9. marts til d. 9. juni 2020, idet aftalen formår at komme ind på det fokusområde, som vi har valgt at specialiserer os inde for i projektet, samtidigt tager den udgangspunkt i det private arbejdsmarkedet og lønkompensation, hvilket fører hen til vi endvidere har afgrænset projektet til at benyttelsen af primært nationalt afgrænset politik, for at analysere trepartsaftalen og den økonomiske stabilitet under Covid-19 i forhold til den danske politiske regering. Dog har vi benyttet os af en internationalt politisk indsigt i form af en analyserende del af SURE-kommissionen i EU for at gøre brug til den analyserende til at få en indsigt på, hvordan SURE-kommissionens koncept har en betydning eller lighed med trepartsaftalen under Covid-19 i forhold til lønkompensation.

Endvidere har vi benyttede case study i form af dokumentanalyse, hvor der blevet afgrænset af valg analyse teori ved at gøre brug af policy analyse ved at benytte hvert felt i policy processen til at analysere vores empiri, som er med til at analysere vores problemstilling. I forhold til empirien har vi primært benyttede os og dermed afgrænset os til sekundær data, idet det i forhold til vores projekt resulterer i flere brugbare empiri, i takt med vores fokus

periode (Covid-19), men samtidigt også i forhold til RUC's biblioteks databaser og andre sekundære databaser.

Kapitel 2 - Redegørelse

I dette kapitel vil der redegøres for den nødvendige baggrundsviden i hele projektet. Kapitlet indebærer en tidslinje over COVID-19 forløbet, en redegørelse af rammerne for den valgte trepartsaftale, samt EU's SURE lovgivning der muliggøre at få dækket den givne lønkompensation. derudover vil kapitlet afdække socialdemokratiets finanspolitik, dele af partiets historie og partiets udtalelser om finanslovene i henholdsvis 2021 og 2022. til sidst vil projektet afdække regeringens udtalelser til pressemøderne d. 6 marts, d. 10. marts og d. 11. marts 2020.

Kapitel 2.1 - Covid-19

COVID-19 også kaldet coronavirus blev første gang registreret i november eller december 2019 i millionbyen WUhan, flere spekulerede at luftvejs virussen var opstået og videreført ved salgsmøderne på et madmarked der blandt andet sælger levende dyr. Faktisk blev luftvejsinfektionen opdaget allerede i 1966 i USA. Virussen kaldes COVID-19 da denne variant blev opdaget 2019. Nogle kilder tyder dog på at Corona Virussen allerede var til stede i 1930'erne (Huizen, 2022). indtil videre er COVID-19 pandemien den 6. dødeligste af alle epidemier og pandemier i verdenshistorien. Indtil videre er 6,3 millioner mennesker døde med eller som følge af COVID-19. D. 20 januar bekræftede Verdenssundhedsorganisationen WHO at virus varianten godt kunne smitte fra menneske til menneske. To dage senere havde virussen allerede spredt sig til andre steder i asien og nogle steder i USA. D. 30 januar erklærede WHO udbruddet af COVID-19 for en international sundhedskrise. Målet var nu at inddæmme smitten så vidt muligt. Nogle af disse tiltag inkluderede at begrænse fysisk og social kontakt med andre mennesker, kampagner der satte fokus på at hoste rigtigt og have god håndhygiejne. Man tog derudover meget hensyn til ældre og kronisk syge da disse grupper især var udsatte hvis de blev smittet. Hvis man blev smittet skulle man isolere sig for at undgå yderligere smitte. Hvis man havde mistanke om smitte eller havde været nærkontakt til en smittet skulle man i karantæne. Flere af disse tiltag gælder stadig rundt omkring i

verden. I Danmark skal man blandt andet som smittet stadig isolere sig, og håndsprit er nu blevet fast inventar i det offentlige rum.

Kapitel 2.2 - Tidslinje

Tidslinjen dette kapitel er udarbejdet for at give et samlet og et kronologisk overblik, over hvornår de følgende hændelser relateret til COVID-19 skete, men kun i forhold til den første fase af pandemien, eftersom det er i denne periode Danmark står med den første nedlukning.

- 31. December 2019 - Kina advarer WHO om en ukendt lungebetændelse i Wuhan provinsen
- 11. januar 2020 - Første dødsfald relateret til COVID-19.
- 15-22 januar 2020 - Sundhedsstyrelsen udsender information om COVID-19 til sundhedspersonale - WHO er uenige om hvorvidt COVID-19 skal erklæres for en sundhedskrise, men den danske sundhedsstyrelse siger at der er en lille chance for at COVID-19 kommer til Danmark.
- 24. januar 2020 - Første COVID-19 tilfælde i Frankrig og dermed EU.
- 1. februar 2020 - Fra denne dato godkender EU at de vil betale kompensationer og udgifter.
- 27. februar 2020 - Første dansker bliver testet positiv for COVID-19.
- 6. marts 2020 - Første pressemøde. Statsministeren opfordrer blandt andet til at udskyde eller aflyse rejser, samt aflyse arrangementer med over 1000 deltagere.
- 9. marts 2020 - Fra denne dato kan man søge lønkompensation.
- 10. marts 2020 - 2. pressemøde afholdes. Der opfordres til at man ikke tager offentlige transport i myldretiden. Derudover lukkes der ned for flytrafik til og fra udsatte områder.
- 11. marts 2020 - Danmark lukker ned i 2 uger. Erhvervsstyrelsen udsender en bekendtgørelse om lønkompensation.
- 12.-13. marts 2020 - Hastelov til at begrænse smitte vedtages i folketinget. De danske grænser lukkes.

- 14. marts 2020 - Første dødsfald i Danmark. Bekendtgørelse om lønkompensation vedtages i den socialdemokratiske regering.
- 24. marts 2020 - Lønkompensation vedtages ved lov i folketinget.
- 1. april 2020 - Der er 109 døde i Danmark. På verdensplan er der 47.192 døde.
- 19. maj 2020 - Lønkompensation godkendes i EU via SURE.
- 9. juni 2020 - Den valgte trepartsaftale ophører.

Kapitel 2.3 - Trepartsaftalen midlertidig lønkompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked og SURE

Trepartalen “Trepartsaftale om midlertidig lønkompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked” blev indgået d. 14 marts 2020. Den er indgået på baggrund af at landet er lukket ned i 2 uger for at bremse flere tilfælde med COVID-19. Aftalen er indgået mellem Regeringen, Dansk Arbejdsgiverforening og Fagbevægelses hovedorganisation.

Trepartsaftalen falder under lov nr. 264 af 24. marts 2020 kaldet “Lov om arbejdsgiveres og lønmodtageres retsstilling ved lønkompensation af virksomheder i forbindelse med covid-19”. Aftalen skal holde hånden under de private virksomheder der er ekstraordinært hårdt ramt økonomisk på grund af COVID-19, og som er nødsaget til at afskedige mindst 30% af deres medarbejdere eller mere end 50 medarbejdere. Virksomheden skal altså hjemsende sin medarbejdere hvor de ikke må arbejde i stedet for at fyre dem og fortsat betale deres løn, og søge om lønkompensation. Staten vil betale $\frac{3}{4}$ af de berørte medarbejders løn om måneden, dog maksimalt 23.000 om måneden pr fuldtidsansat. For timelønnede vil staten betale 90% dog maksimalt 26.000 kr om måneden. Virksomhederne kan bruge ordningen i maks 3 måneder. Virksomheden skal have CVR-nummer, den ansatte skal have CPR-nummer og virksomheden skal angive perioden hvor de forventer arbejdsmangel (Beskæftigelsesministeriet. 2020).

Staten betaler altså en stor del af de fyringstruedes løn, men denne kompesation kan dækkes af SURE, Det europæiske instrument for midlertidig støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation. Denne ordning er til rådighed for medlemslandene der har behov for at tage betragtelige økonomiske midler i brug for at undgå skadelige følger i

forbindelse med COVID-19 pandemien. EU medlemslande kan låne op til 100 milliarder euro (744 milliarder kr.) for at undgå pludselige offentlige udgifter og for at bevare beskæftigelsen. SURE-instrumentet er en del af EU's strategi for at beskytte borgerne, det er en ekstra sikkerhedsforanstaltning. Indtil videre har 19 lande modtaget en SURE-udbetaling, i alt drejer det sig om 90 milliarder euro (670 milliarder kr.). Andre medlemslande kan fortsat søge om denne støtte. (Europa Kommissionen, 2022)

Kapitel 2.4 - Socialdemokratisk økonomi

Socialdemokratiet er historisk et arbejderparti. Den nuværende regering med Mette Frederiksen som statsminister indtrådte d. 27. juni 2019. 8 måneder senere ville det første COVID-19 tilfælde i Danmark registreres. På valgnatten lyder sejrstalen således:

“Valget har handlet om velfærd, og svaret fra jer danskere har været fuldstændig entydigt: Efter i aften, der sætter vi velfærd først i Danmark igen[...]Velfærd, klima, uddannelse, børn, fremtid, troen på, at i morgen kan blive bedre end i dag, tænk på alt det, vi nu kan gøre sammen.” - Mette Frederiksen, 5. juni 2019 (Frederiksen, M. 2019)

Disse mål har selvfølgelig præget den økonomiske politik markant. Men flere mål er blevet udsat på grund af COVID-19 pandemien der udbrød i verden i slutningen af 2019 og frem til nu. Ifølge socialdemokratiet skal den økonomiske politik være ansvarlig og retfærdig som skal gøre Danmark stærkere. Velfærd sættes først og det skal gøres gennem den offentlige finanspolitik. Derudover er højere beskæftigelse også højt sat på den socialdemokratiske dagsorden. Disse skal i mål ved hjælp af reformer (Socialdemokratiet, 2022)

Finansloven for 2021 der er indgået i december 2020. Den er indgået af regeringen i samarbejde med radikale venstre, SF, Enhedslisten og alternativet. Fokusset ligger på økonomisk stimuli der skal holde hånden under familier i Danmark, og de lønmodtagere der er ramt af COVID-19 krise. Denne finanslov er i forlængelse af den ekspansive finanspolitik der blev ført igennem 2020 (Finansministeriet, 2020). Mange af de økonomiske tiltag under COVID-19 har været tydeligt inspireret af keynesianske principper. Staten har hævet sine

udgifter og udbetalt ekstra penge til borgerne i form af lønkompensation. Staten har kørt med underskud og lempet sin finanspolitik for give folk flere penge mellem hænderne og opretholde forbruget på markedet.

Finansloven for 2022, indgået i december 2021. Finansminister siger dette om den nye finanslov:

“Da Danmark blev ramt af corona krise, tøvede regeringen ikke med at pumpe milliarder ind i økonomien for at skabe tryghed for danske lønmodtagere og virksomheder. Nu er dansk økonomi tilbage i utrolig god form, og der er brug for en strammere finanspolitik. Jeg er derfor meget tilfreds med, at vi er blevet enige om en ansvarlig og afbalanceret finanslov for 2022. “ - Nicolai Wammen (Finansministeriet , 2021)

Denne finanslov er udarbejdet med udgangspunkt i de højkonjunkturer i dansk økonomi og regeringen havde en forventning om solid vækst og stigende beskæftigelse de kommende år. (Finansministeriet , 2021)

D. 24 februar invaderede Rusland Ukraine og siden da er prisen på dagligvarer, benzin, og varme steget (Danmarks Statistik, 2022), derfor har regeringen udsendt varme checks (Klima-, Energi og Forsyningsministeriet, 2022), og opfordret flere husstande til at blive uafhængige af russisk gas og dermed udskifte deres gasfyr. forventningen om højkonjunkturer og vækst og den stramme finanspolitik er altså blevet udskiftet, nedjusteret og der er atter taget post-keynesianske principper i brug for at stimulere efterspørgsel og holde en ny økonomisk krise for døren.

Kapitel 2.5 - Regeringens udtalelser

I dette kapitel vil vi se på hvad regeringens egne udtalelser har været til under de tre første pressemøder, i forbindelse med den første del af COVID-19 pandemiens begyndelse og håndteringen af erhvervslivet og økonomien. Folketinget har udarbejdet en rapport om håndteringen af COVID-19 i 2020, rapporten kan findes på folketingets hjemmeside under navnet “Håndtering af COVID-19 i foråret i 2020” (Christensen, J. 2020). I kapitel 14 af rapporten kan man læse om hjælpepakkerne, der er en oversigt over hjælpepakkerne, Ministeriernes forberedelse, Samspejlet med organisationerne, Den ministerielle forvaltning,

Sammenfatning. Her er der også et uddrag fra tre pressemøder (s. 344 i rapport). Hvor Mette Frederiksen udtaler sig om de økonomiske konsekvenser af COVID-19 krisen

Ved pressemødet fra d. 6. marts 2020 (statsministeriet . 2020, 6. marts). Var Mette Frederiksens udtalelser “virksomheder vil blive ramt. Økonomien er under pres og virksomheder tager allerede deres forholdsregler [1:35]”. Derudover nævner Erhvervsstyrelsen at COVID-19 vil have konsekvenser for erhvervslivet og økonomien [15:19]. Der bliver kigget på om der kommer nogen økonomisk hjælp, til virksomheder der bliver påvirket. Regeringen var dog ikke der, hvor de kan udmelde om der vil blive taget konkrete tiltag “endnu” [28:10]. Samtidig var regeringen også i tæt dialog med erhvervslivet om den konkrete situation. Ydermere var der så stor en efterspørgsel på håndsprit og masker og deraf kan produktionen ikke følge med i forhold til efterspørgslen.

Der blev d. 10. marts 2020 afholdt et pressemøde mere (Statsministeriet. 2020, 10. marts). Her var de følgende udtalelser at der kom en hastelovgivning for hjælpepakker [9:37] i forhold til de danske lønmodtager og virksomheder. Dele af det dansk erhvervsliv var allerede berørte og man så allerede udfordringer i særlige brancher. Derfor har regeringen og diverse parter kun grund til at tro at store dele af erhvervslivet vil blive påvirket af pandemien [10:29], så derfor vil regeringen allerede om eftermiddagen d. 10 marts 2020 sætte gang i hjælpepakke løsninger for de påvirkede virksomheder. I forbindelse med de møder, som regeringen har haft d. 9. marts med arbejdslivets parter og dansk erhvervs [31:45], kigger de meget ind på i økonomien, siden den flytter sig fra dag til dag - I denne sammenhæng nævner Mette Frederiksen, at der på børsen i Danmark, d. 9 marts 2020 har C25-indekset det største fald nogensinde (Larsen, J. 2020, 9. marts). Det går stærkt mod en potentiel alvorlig situation for den globale økonomi og man kan også se at det påvirker aktiviteten hjemme i Danmark. Parterne ser meget alvorligt på det.

Pressemøde som bliver afholdt d. 11. marts 2020 er nok det pressemøde som bliver husket af de fleste danskere (Statsministeriet. 2020, 11. marts). Under dette møde bliver der udtalt at “der anlægges et forsigtighedsprincip. De fleste skoler og fritids steder lukkes ned eller bliver sendt hjem. Borgere som er ansat i det offentlige, som ikke varetager kritiske funktioner sendes hjem. Ydermere skal samfundet minimere færden i det offentlige rum, men det skal

stadig være muligt at kunne købe dagligvarer i butikker - sagt med andre ord, så lukker Danmark ned, og mange bliver påvirket af det.” Senere i pressemødet[34:46] er der et spørgsmål fra en journalist: “betaler staten løn til de offentlige ansatte som sendes hjem?”, “Hvem der skal betale løn til de ansatte i den private sektor?”, “Gør staten det?” Til det bliver svaret, at det er den private arbejdsgiver skal kigge på de muligheder de har, for at tilrettelægge mindst muligt smitterisiko, eventuelt ved hjemmearbejde, eller bruge optjent ferie og afspadsring.

Derudover er regeringen sammen med dansk erhvervsliv, smerteligt bevidste på de samfundsmæssige økonomiske konsekvenser de nye tiltag kan have for Danmark, regeringen har dog ikke et bud på de eventuelle konsekvenser endnu. De er ikke kun bekymret for de brancher som er berørte, men også store dele af det danske erhvervsliv. De er også bekymret for den enkelte virksomhed, for den lille selvstændig og for den lønmodtager, som af den ene eller anden årsag er i karantæne, eller for den lønmodtager som ikke kan få passet børn eller noget tredje som gør at de også er i en svær situation. For disse problemstillinger kan Mette Frederiksen ikke give et fyldestgørende svar på eventuelle løsninger på dagen, men hun er i en tæt dialog med arbejdslivets parter, og deres udgangspunkt er at de vil gøre alt hvad de kan, for at for Danmark så godt igennem denne krise - også økonomisk, men samfundet kommer højst sandsynligt ikke igennem den uden omkostninger.

Ydermere er kortlægningen af den sundhedsmæssige håndtering af COVID-19-krisen er opdelt i tre faser, som strækker sig fra årsskiftet 2019/20 til april 2020, er der ingen tilsvarende faseopdeling i analysen af økonomiske hjælpepakker. Der er her tale om forløb, der strækker sig fra indgangen af marts til april 2020 (Christensen, J. 2020. s.338). Det viser at den sundhedsmæssige håndtering er baseret på for udbyggede scenarier, hvorimod den økonomiske håndtering har været mindre struktureret.

Kapitel 3 - Metode

I dette kapitel gennemgås følgende metoder inden for litteratursøgning, undersøgelsesdesign, casestudie samt dokumentanalyse for at afklare hvorfor disse metoder tages i brug i analysen,

hvad de hver især indebærer og hvad man kan udvinde af den valgt empiri ved hjælp af disse metoder.

Tilgangen til den kvalitative metode kom naturligt igennem vores valgte emne og den tidsafgrænsning vi havde. Da vi til og med står i rammifikationer af projektemnet, føler vi at det er bedst behandlet gennem sekundær data, i form af dokumentanalyse og ekspertudsagn, da vi både har med nutidig data (lovgivning, pressemeddelelser, etc.) af gøre men samtidig læner os op af tidligere visdom (trepartsforhandlinger, kriseforhandling, etc.) mener vi at denne tilgang vil både afspejle “en ting (dokument) og som en handling (dokumentationen)” (Triantafillou, P. 2019, s. 147) og efterfølgende forsøge at verificere hypotesen ud fra den dokumentation vi præsenterer.

Derfor, når vi omtaler dokumentation, mener vi bevidst et dokument i form af lovgivning (policy) der både har et politisk formål, men også effekten af det sagte dokument (policy) Dermed siger vi, at analysen skal mødes på dokumentets præmisser, og holder det ønskede formål op mod dokumentets fortolkning selv.

I tilgangen til dokumentet i denne opgave, bruges der derfor en ‘mixed-method’ (..) tilgang, der både er et case-studie af den unikke lovgivning, men også samtidig er en delvis kvantitativ analyse af det ønskede udkom ud fra ekspertudsagn holdt mod den (socialdemokratisk økonomisk tænkning). For at styrke den eksterne validitet, forholder opgaven ikke til modstridende økonomiske tænkninger, eller “what if” scenarier - da disse hverken kan bekræfte eller afkræfte den påståede virkelighed.

Kapitel 3.1 - Casestudie

Da der undersøges dansk krise finanspolitik inden i en unik tidsperiode, klassificeres dette projekt som et kritisk casestudie af statens økonomiske handlinger gennem såkaldte trepartsforhandlinger under COVID-19 krisen.

[...] an in-depth exploration from multiple perspectives of the complexity and uniqueness of a particular project, policy institution, program or system in a ‘real life’ context. (Simons 2019 i Thomas 2011: 512)” - (Kristensen, Hussain, 2019, 344)

Denne form for forensisk socialvidenskab (Flyvbjerg, 2011: 313., Thomsen, 2010) er af en retrospektive natur, da der primært indsamles informationer om fænomenets fortid (Kristensen, Hussain, 2019, s. 324) og ved at anvende en Mixed Method tilgang til casestudiet sammen med kvalitativ dokumentanalyse og potentielt en kvantitativ økonomi analyse, søges der efter at opnå et postpositivistisk perspektiv af statens økonomi beslutninger under (og håndtering af) pandemien ved analyse af den empiri der indsamles med disse metode tilgange.

Derfor ønskes det gennem dette casestudie, at opnå en meget dyb viden om denne unikke krisetid, og de fænomener der har spillet en rolle i håndteringen af det, sociologisk, politologisk og økonomisk.

Kapitel 3.2 - Dokumentanalyse

Dokumentanalyse har relevans for dette projekt, da der i denne undersøgelse af den økonomiske krise håndtering under D-19, skal gennemgå en række policy-processer som Socialdemokratiet under Mette Frederiksens regering (2018) har gennemført i form af trepartsforhandlinger (indsæt forfatter)

Trepartsforhandlingerne repræsenterer et politisk dokument (Kristensen & Hussain, 2019, 148-149) der i relation mellem Staten, Arbejdsgiveren og Arbejderen, kommer til overensstemmelse, hvor der er en målbar effekt, i form af lønkomensation og arbejdsfordeling (link til mm?)

Da arbejdet har en hermeneutisk tilgang til dokumentanalysen, vil der så derfor indsamles relevant empiri og gå tilbage til de originale arbejdsspørgsmål og problemformulering, med nye betragtninger for at understøtte og viderebygge vores konklusion og analyse.

Denne hermeneutiske tilgang vil dermed styrke reliabiliteten da opgaven primært beskæftiger sig med sekundær data, der vil være lige tilgængelig for læseren som for forskeren, og med vores teori-udvalg vil det gennem analysen styrke validiteten af vores konklusion med reproduktiv dokumentation.

Kapitel 4 - Teori

I dette kapitel uddybes de følgende hovedteorier, som er policy proces, post-keynesiansk ekspansionistisk finanspolitik, neoklassisk økonomisk teori, institutionalisme og politologisk nyinstitutionalisme - PNI teori. Teorierne er valgt for at kunne analysere den valgte empiri bedst muligt passende til problemstillingen.

Kapitel 4.1 - Policy proces

Policy-process som modellen kan bruges til at analysere politiske beslutninger. Modellen beskriver de mekanismer hvorfra en specifik politik er udarbejdet. I Politologien findes der 3 begreber: politics; aktørers strategiske handlinger, polity; institutionelle rammer og policy; konkret problemløsningsstrategi. Begreberne vil blive brugt på denne måde og ikke oversat for at undgå forvirring. Når man vil analysere policy findes der to måder at gøre det på. Enten “analysis of policy”, her ønsker man at forklare udviklingen og resultatet af en policy - man analyserer en allerede etableret policy. Så er der “analysis for policy”, her er rækkefølgen omvendt. Man søger at udvikle policy der kan løse et formuleret problem. I dette projekt arbejdes der med “analysis of policy”, da trepartsaftalerne allerede formuleret og problemstillingen lægger op til at forklare udviklingen af dem, og analysere resultatet af aftaler.

Mere specifikt består policy processen af fire trin: policy-initiering, policy-formulering, policy-implementering og policy-evaluering (Heywood, s. 369). Udvikling af policy starter ved initieringen, uden dette trin vil processen aldrig komme i gang. Det er her man har fået øjnene op for en ny problemstilling, og der er mange aktører involveret der gerne vil præge retningen processen skal bevæge sig i. Initiering er også vigtig fordi det er på dette trin at politikere bliver interesseret i problemstillingen og den politiske dagsorden bliver sat i offentlige debatter på medier, mellem eksperter også videre.(Heywood, s.370). Når dagsordenen er sat er det tid til at man formulerer en policy. Man formulerer en løsning på problemet, i dette step er der markant mindre aktører til stede. Formuleringen er nok det mest essentielle trin i processen (Heywood, s 371), det er her man skal sammenfatte alle de forslag der kom under initieringen, samtidig med at man nok skal smide nogle af forslagene ud,

måske indser man endda her at selve problem skal redefineres. Hogwood og Gunn (W. Hogwood, B. 1984) skrev at der under policy-processens formulerings trin findes endnu flere trin. Generelt skal man også være opmærksom på at processen aldrig er den samme, eller lineær. det samme problem kan skabe mange forskellige løsninger afhængigt af hvor man er. En måde at analysere policy-formulering kunne være ved hjælp af rationel-aktør modellen og en cost-benefit analyse. Efter policyformulering, sker policy implementeringen, her er man blevet enige om en formulering, eller en løsning på problemet og nu skal den vedtagne policy tages i brug, på dette trin er der også færre aktører. Når en policy implementeres opstår der ofte et gap mellem at beslutningen bliver taget og den bliver taget i brug. Dem der har lavet policy nyder nok demokratisk legitimitet, men dem der rent faktisk skal tage den nye policy i brug gør det måske aldrig? Det sker tit at policy vedtages men aldrig bliver taget i brug (Heywood, s 372), måske fordi nye måde at gøre tingene på at langt midt effektivt i praksis. Hood (Pressman, J. 1978) peger på at vigtige faktorer for en god implementeringsproces er; at der er en linje af ledere der sikrer central kontrol, uniforme regler, perfekt lydighed, perfekt kommunikation samt at der er nok tid til at mobilisere administrative ressourcer. Man kunne bruge top-down teorier til at se på uoverensstemmelser mellem målsætning og implementeringen. Top down er en styringsform som bruges i forbindelse med beslutningstagning for love og politikker, denne implementeringsstrategi har et konventionelt syn. I top-down styring kommer ideer og beslutninger oppefra de højeste poster. For at træffe beslutninger bliver generelle faktorer taget i brug, for at man får en styringsform som har fokus på kontrol og ensartethed (Heywood. 2019. s. 373). Derudover bliver der forsøgt at inkludere alle komponenter, som er med til at drive hele processen, hvor man i sidste ende kommer frem til det konkrete mål eller beslutning (Silberstein & Eichler. 2022)

Til sidst i processen er policy evaluering. Her er den nye policy blevet implementeret i et stykke tid, og nu gælder det om at finde ud af om den nye policy har tjent sit formål. Man vurderer indholdet, funktionen og resultaterne. På dette trin kan der endda udspringe helt nye policy initieringer, eller det kan kaste processen tilbage til formulering trinnet. Her er der igen mange aktører involveret, det kan både være politikere, bureaukrater, men også dem den nye

policy handler om; borgerne. Her kunne man igen analysere ved hjælp af en cost-benefit model.

Kapitel 4.2 - Post-Keynesiansk teori

Post-Keynesiansk økonomisk teori er en heterodox makroøkonomisk tænkning der er videreudviklet fra John Maynard Keynes' bog 'The General Theory of Employment, Interest and Money' (1936). Modsat neoklassiske og ny-keynesianske teorier, begrænser post-keynesianer sig ikke kun til Keynes, men også andre økonomiske tænkere fra hans tid. Primært fokuserer post-keynesianerne sig på makroøkonomien, hvor neoklassiskernes centrale elementet ville være loven om udbud og efterspørgsel.

Table 1.1: Presuppositions of the neoclassical and heterodox research programmes

Presuppositions	Paradigms	
	Heterodox approaches	Neoclassical approach
Epistemology	Realism	Instrumentalism
Ontology	Organicism	Individualism
Rationality	Procedural rationality	Substantive rationality
Focus of analysis	Production, growth	Exchange, scarcity
Political core	State intervention	Free markets

- (Lavoie, Introduction to Post-Keynesian Economics, 2009, s.22)

Det der er specielt særskilt post-keynesisk økonomi teori, er at økonomier er drevet på efterspørgelse, i stedet for tilgængelighed. Vækst kan stimuleres ved at stimulere efterspørgslen, da udgifterne for en person er indtægten for en anden. Derfor dikteres økonomisk vækst af forbrugeren. Dette kan også siges som at investeringer ikke er begrænset af den enkeltes nuværende kapital, men mængden af kredit i form af blandt andet lån, der er givet til dem.

Den post-keynesianske teori ser penge som endogent - den mængde penge der er i en økonomi, er drevet af hvor meget økonomisk aktivitet der er - ligeledes er arbejdsmarkedet

bestemt af økonomisk aktivitet i en post-keynesian økonomi. Dermed kan det siges, for eksempel, at arbejdsløshed i en kapitalistisk økonomi, er på grund af mangel på efterspørgsel. Post-keynesianske økonomer hævder at fremtiden er usikker, så individer handler ikke rationelt, men træffer deres beslutninger i 'her-og-nuet' og derfor bruger hvad de har her og nu, uden at tage højde for fremtidig indtægt. I usikre tider kan det være svært for forbrugeren eller arbejdsgiveren, at træffe de korrekte langsigtede beslutninger, og ser økonomiske agenter som værende sociale væsener, der bliver påvirket af deres miljø, kultur og klasse, frem for den neoklassiske rationalistiske tilgang hvor agenter altid handler for deres eget bedste på kort og lang sigt.

Post-keynesian siger at folk med lavere indkomst har tendens til at bruge mere og gemme mindre, så hvis lønningerne er højere, er forbruget dermed også højere, og dermed har virksomheder flere midler til ansættelse og lønninger, som dermed leder til mere indtægt og mere forbrug. Derfor kan det også siges at post-keynesiansk er meget opmærksomme på økonomisk ulighed i samfundet, og lige fordeling af kapital er nøglen til et funktionelt arbejdsmarked.

Post-keynesianere tror ikke på at det frie marked kan løse alle problemer, såsom inflation og stor arbejdsløshed, men at staten kan komme disse problematikker til livs gennem investeringer.

Her kan det ses at socialdemokratisk økonomisk tænkning lægger sig op af post-keynesian teori, da de ser skatteopkrævning som en måde at vedligeholde velfærdsstaten, en kapital pulje der kan geninvesteres i social velfærd, herunder økonomisk bevægelse for at fremme et vækst og stimulere økonomien som et værktøj til at bekæmpe inflation og arbejdsløshed.

Kapitel 4.3 - Neoklassisk økonomisk teori

Den neoklassiske tradition er lang og udsprang i 1800-tallet fra den klassiske økonomis tanker der er formet af økonomer som Adam Smith og David Ricardo (Fischer, 2018). man ønskede at udvikle en videnskabelig tilgang til økonomi, derfor udviklede stanley jevons, carl menger og leon walras matematiske modeller til feltet ud fra antagelser, mange af disse antagelser stammede fra de klassiske økonomers tanker - derfor "neo". Neoklassisk danner i

dag grundlaget for meget af den moderne mainstream økonomi. præmissen for den neoklassiske økonomiske teori er at mennesket altid handler rationelt og systematisk, dette gør det muligt at konstruere økonomiske teorier og modeller som der er tradition for inden for denne skole som i sandhed gør økonomi til den videnskab. ligesom forbrugeren handler forudsigeligt gør markedet det samme. ud fra denne tankegang vil det frie marked give de bedste muligheder for samfundet (Schneider, 2022).

Så en stor del af den neoklassiske metode handler om at kunne lave simple antagelser om økonomiske aktører og fænomener, dette kan gøres ved at lave økonomiske modeller eller principper/love hvor man kan lave forudsigelser, og teste disse forudsigelser i statistikker (Schneider, 2022 s. 16). En af styrkerne ved denne teori er også mulighed for at forudse ændringer i markedsstrukturer og påvirkninger af økonomien ved at se på individers rationelle valg. Derudover vil der være et generelt ønske om mere marked og mindre stat.

Der findes tre teorier der især cementerede den neoklassiske teori's rolle i mainstream teori:

1) Teorien om marginalproduktivitet og distribution:

Kort sagt bliver folk betalt præcis hvad de er værd baseret på deres marginale produktivitet i et konkurrerende kapitalistisk system. denne teori lever under antagelse af at der ikke er et magtforhold mellem for eksempel arbejdstager og arbejdsgiver, og derfor udnyttes ingen. derudover at det antages at arbejdstager har lige så meget magt i forhandlinger som arbejdsgiver da arbejdstagere har flere arbejdsgivere at vælge imellem og arbejdsgiver har flere arbejdstagere at vælge i mellem. i denne situation vil alle blive betalt præcis hvad de er værd. hvis en ansat har en højt niveau af marginalproduktivitet vil de blive betalt mere end den ansatte med et lavt niveau. (Schneider, 2022)

2) Markedets equilibrium:

Udbud vil altid være lig med efterspørgsel, markedets usynlige hånd vil sørge for dette. priser vil altid svinge for at eliminere underskud eller overskud af en vare. Hvis en varers udbud er overproduceret vil dens pris falde hvilket vil få den rationelle og systematiske forbruger til at købe mere af varen, og prisen vil igen stige da

efterspørgslen er steget. Hvis der stigende arbejdsløshed altså et overskud af arbejdsdygtige, så vil arbejdsløsheden falde når lønnen falder, da det først er der virksomheder efterspørger medarbejdere igen. Schneider peger på at den eneste forklaring på arbejdsløshed er at arbejdstagerne forlanger en højere løn end de burde. (Schneider, 2022). Markedets equilibrium gælder dog kun hvis markedet består upåvirket og ukontrolleret altså uden politikker.

3) Say's lov:

Udbud skaber sin egen efterspørgsel. mere specifikt udbud kan aldrig overstige efterspørgsel når et produkt bliver produceret hyrer producenten arbejdere, de ejer eller lejer måske et stykke land eller bygning og de køber materialer ind til deres produkt. det er altså arbejdere, udlejerne og input leverandører der får penge mellem hænderne pga denne produktion. på en større skala betaler de producerende virksomheder også skat, som bruges i det offentlige budget, som for eksempel til at betale kontanthjælp, SU med mere. den producerende virksomheders overskud er ejernes indkomst. denne indkomst bruges til at købe de producerede varer eller andre services. det er et cirkulært flow af økonomisk aktivitet. når says lov siger at udbud ikke kan overstige efterspørgsel så går det hånd i hånd med loven om equilibrium.

Kapitel 4.4 - Institutionalisme og Nyinstitutionalisme

For at kunne bedre forstå de rammer der har lagt grobund for trepartsforhandlingerne, både i ny og gammel tid, vil deres redegøres for de politiske institutioner med nypolitiske briller, da dette vil styrke forståelsen af post-keynesiansk økonomi politik, da begge teorier bevæger sig væk fra et Rational Choice Paradigme, der er et af kernelementerne i neoliberalistisk tænkning, men snarere at agenter opstår og handler inden for de kulturelle rammer de befinder sig i. For bedre at kunne forstå de policy-processer der har været hastebehandlet igennem pandemien, må man også skulle forstå hvordan institutioner i en senmoderne tidsperiode, opstår og består i det vestlige liberale demokrati. For at kunne forstå hvordan denne fleksibilitet inden for forvaltning og økonomisk forvaltning, som socialdemokratiet fremhæver som værende en af de store succes historier, i relation til deres

samfundsøkonomiske tilgang til vækst og velfærd, benyttes March og Olsens teori om 'Politisk Nyinstitutionalisme' (1989).

*“.. Det er oplagt at fokusere på politiske, eftersom det er de politiske institutioner, at politik bliver en tilfældig og potentielt kaotisk aktivitet. Politiske Institutioner skaber rammer for politisk handling, civilisering af konflikter og styring af samfundet.”
(Institutionelle Teorier, Torfing, 2005, s.54/kap 3)*

Med Nyinstitutionalisme kan man da derfor lave et deduktivt og case-orienteret studie, da den pointerer, at samfundsudviklingen skaber nødvendige moderne institutioner, samt deres formelle og uformelle regler, værdier og normer - da de netop er opstået af et kulturelt eller politisk behov.

Kapitel 5 - Analyse

I denne analyse vil den individuelle trepartsaftale “Trepartsaftale om midlertidig løn kompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked” gennemgås ved hjælp af policy process analyse. Der vil kigges på hvad der har fundet sted, samt kigge på den historiske præcedens. Derefter kigges der på implementeringen og efterspillet, og dermed gennemføre en policy evaluering, ud fra dens økonomiske teorigrundlag og ønskede udkom.

Kapitel 5.1 - Policy-initiering

I mere end et århundrede har trepartsaftaler/trepartssamarbejde været en del af den danske regerings måde til at løse konflikter og kriser i det danske samfund. Treparts-samarbejdet - også kaldt for den danske model - blev etableret helt tilbage i 1899, der blev benyttet som regel tilskrevet septemberforliget, som på daværende tidspunkt endte den største arbejdskonflikt i Europa. Endvidere resulterede forliget hermed, at arbejdsgiverne fik tildelt deres ret til at lede og fordele arbejdet, samt at lønmodtagerne fik deres ret til at organisere sig og forhandle kollektivet. Under forliget opstod der problemer i takt med, der manglede eksakte regler vedrørende konfliktvarsling, samt retshåndhævelse af overenskomster og mulighed for at forsoner i forhold til overenskomstfornyelser. Disse problemer medførte derfor, at det var i en højere grad umuligt at indgå i et forlig uden bekostelige arbejdsstandsninger, hvilket gjorde at regeringen valgte at udvikle et fagretligt system og en

forligsinstitution, som skulle være til gavn med at fremadrettede have styr på aftaler, samt bidrage til indgåelse og fornyelse uden konflikt (Mailand, 2011, s.3-4). I mellemtiden etableret Arbejdsrådet i 1901 et trepartssamarbejde med fokus på at udarbejde et forslag til en arbejdslivsmiljølov, som i 1913 blev næsten uforandret vedtaget i Folketinget. Endvidere blev der via trepartssamarbejdet i de første årtier i 1900-tallet skabt rammer for arbejdsløshedsforsikringen, der blev understøttet af Venstre og Højrefløjen, hvilket resulteret i at i år 1907 fik fagforeningerne kontrol over arbejdsløshedskasserne. (Mailand, 2011, s.4)

Perioden 1960'erne og 1970'erne

I starten af 60'erne udviklede regeringen et trepartssamarbejde vedrørende løndannelse, hvilket gjorde at der i 1962 blev etableret Det økonomiske Råd bestående af en trepartsbestyrelse og et formandskab, dvs. tre økonomi-professorer og vismænd. Endvidere fik rådet en rolle i 1962-63 under overenskomstforhandlinger, hvor der bl.a. blev diskuteret løsninger af overenskomstmæssige og fordelingspolitiske problemer. Forhandlingerne kom til enighed om en principiel "helhedsløsning", dog kunne der efterfølgende ikke blive enighed i forhold til forhandlingerne, hvilket dermed gjorde at det ikke trådte i kraft. Derimod vedtog regering lovgivningen vedrørende forlængelse af de eksisterende overenskomster, samt indførslen af arbejdsmarkedets tillægspension (ATP) og pris- og -avancestop. Lovgivningen blev støttet op af LO (Landsorganisationen), idet lovgivningen ville sikre en Socialdemokratisk regering, derimod blev trepartssamarbejde ikke eksisterende, da DA (Dansk Arbejdsgiverforening) var imod lovgivningen, og derfor protesterede over forløbet (Mailand, 2011, s.4)

I 1969 blev etableringen af beskæftigelsespolitikken (også kendt som arbejdsmarkedspolitikken) af den offentlige arbejdsformidling, hvor embedsmænd i Arbejdsministeriet og organisationer kom i første række til at blive hørt hver for sig. Politiken/ordningen var godkendt af kommuner, men derimod fik den kritiske holdninger af DA og LO. Endvidere blev der i samme periode (1960'erne til 1970'erne) sat fokus og efterfølgende gjorde som lov på efteruddannelsesområdet i form af "specialarbejderskoler" for ikke-faglærte arbejdere. Loven om specialarbejderskoler blev gennemgået i trepartsudvalget "Udvalg vedrørende uddannelse af ikke-faglærte arbejdere, og som i

mellemtiden fik færre initiativer af Danske Arbejdsmands- og Specialarbejderforbund, der i sidste ende kom frem til en model med fokus på fagspecifikke i stedet for det almene (Mailand, 2011, s.5)

Perioden 1980'erne og 1990'erne

I takt med der var færre initiativer på efteruddannelsesområdet i 1960-/1970'erne, blev der i starten af 1980'erne taget initiativ, hvor Socialdemokratiet blandt andet kom med et forslag vedrørende "Betalt Frihed til Uddannelse" (BFU), som i 1983 blev fremført i Folketinget. Forslaget blev støttet op af LO, og efterfølgende kom det på tale om hvorvidt BFU skulle indføres via et lovgivning eller overenskomst, eller indføres gennem kombination af lovgivning og overenskomst, hvilket i 1987 skabte uenigheder i forhold til forskellige holdninger i LO's medlemsforbund (Mailand, 2011, s.5-6)

I 1987 blev der indgået Fælleserklæringen, der indebar at hovedorganisationerne valgte en konkurrencefremmende lønpolitik, hvilke skulle sikre "jobfest frem for lønfest". Denne form for politik kom til udtryk på baggrund af Fælleserklæringen, blev betegnet som "dyre" overenskomstrunde, hvor Schlüter-regeringen og arbejdsgiverne satte et fokus og behov for løntilbageholdenhed, samt for at øge opsparingen i det danske samfund. Samtidigt ville fagbevægelsen indføre reformer med en ny arbejdsmarkedspension. Ved de efterfølgende overenskomstforhandlinger kom de til enighed om at etablere et arbejdsmarkedspensionsudvalg, hvor i slutningen af 1988 og starten af 1989 begyndte en part at regeringen af være tøvende, idet Schlüter vakte mere opmærksomhed på daværende liberalistiske statsminister Anders Fogh Rasmussen (Venstre), i stedet for finansministeren Palle Simonsen (Konservativt Folkeparti). De fleste af medlemmerne fra organisationen ønskede samtidigt lønstigningerne med det samme i stedet for pensionsudbetaling senere hen. Derudover blev der udarbejdede fire modeller for arbejdsmarkedspensionerne, hvori den ene skulle være med til at skabe grundlag for det gennembrud ved OK i 1991. Endvidere blev modellen sektoropdelt, hvori pensionsfonde blev tilknyttede overenskomsterne via en investeringsfond. (Mailand, 2011, s.6)

I mellemtiden indgik regeringen også i forberedelse for en beskæftigelsespolitisk reform og arbejdsløshedsforsikringen, der fandt sted i Zeuthen-udvalget, som på daværende tidspunkt (i 1991) blev ledt af departementschef fra Indenrigsministeriet J.H. Zeuthen. De havde som fokus på at udarbejde et sammenhængende beslutningsgrundlag for strukturproblemer på arbejdsmarkedet, dog indgik dagpengeniveauet ikke i Zeuthen-udvalgets kommissions arbejde, derimod indgik finansiering af dagpengene, hvilket gav mulighed for diskussion vedrørende arbejdsmarkedets parter placering for at overtage en højere grad af finansieringen. Deltagerne i forberedelserne formåede ikke at komme til enighed, og senere hen blev finansieringsreformen ikke en del af arbejdsmarkedsreformen. Dog blev arbejdsmarkedsreformen aldrig gennemført, idet Schülter blev afsagt af Tamilsagen, hvor Nyrup-regeringen efterfølgende begyndte at lave lovforberedelse af arbejdsmarkedsreformen, men dog uden at tildele de andre parter særlig stor inddragelse (Mailand, 2011, s.7).

I 1998 blev TrepartsForum dannet, hvilket var et tværgående trepartssamarbejde, der havde fokus på at styrke dialogen med arbejdsmarkedets parter, og som samtidigt ikke skulle begrænse bestemte politikområde, men i stedet danne rammer vedrørende en mere formel dialog. Endvidere var det vigtigt for regeringen at opretholde en bedre dialog i form af fælles forståelse for konkurrenceudviklingen. TrepartsForum blev aldrig anvendt, derimod blev Statistikudvalget anvendt til at tilpasse forståelsen af socio-økonomiske nøgletal. (Mailand, 2011, s.8)

I de senere år under Nyrup-regeringen fik arbejdsmarkedets parter en større rolle, hvor indflydelse på beskæftigelsespolitiske område var formindsket i forhold til regeringen, hvilket skyldes Schülter-regeringens udvalg, og den omfattende overensstemmelsen mellem LO og DA der var med til at presse regeringen. I 1998 blev der gjort et forsøg for at reparere problemerne, der kom under storkonflikter, hvori relationen mellem LO og DA blev bedre på nogle områder, og hvor der samtidigt blev udarbejdet et trepartssamarbejde med regeringen vedrørende medfinansiering på efteruddannelsesområdet (Mailand, 2011, s.8-9).

Perioden 00'erne

I 2001 fastslog VK-regeringen "Frihedspakke for arbejdsmarkedet" der indebar oprettelse af statslig a-kasse, samt fjernelse af eksklusivbestemmelse vedrørende fagforeningsmedlemskab på virksomheder og retten til deltidsarbejde, hvilket resulterede i etableringen af de tværfaglige a-kasser som var med til at bidrage til fagbeværelsens tab af medlemmer. Endvidere lykkedes det ikke for regeringen at gennemfører trepartsamarbejdet vedrørende beskæftigelsespolitiske reform "Flere i arbejde", idet DA og LO mente de stod for langt fra hinanden, i forhold til de siden 1990'erne havde stået ved siden af hinanden i beskæftigelsespolitikken. En af de metoder ministeriet benyttede var "partsinddragelse light", hvilke gør det nemmere for ministeriet at kontrollere dagsordenen, imens det muliggjorde opbakning og mindske muligheden for veto i forhold til separate drøftelser. Derudover havde parterne ingen former for inddragelse, når de væsentligste reformer blev taget op i finanslovsforhandlingerne under Lars Løkke Rasmussens styrer, hvilket gjorde at parterne var begrænset i forhold til deres indflydelsesmuligheder. (Mailand, 2011, s.9)

I forhold til Foghs første regering var Foghs anden regering (februar 2005 til november 2007) i en højere grad mere trepartsamarbejdsvillig, i takt med i 2004 fandt en fælles interesse mellem aktørerne vedrørende en sikker livslang uddannelse til alle, samtidigt med at regeringens dagsorden i dette område var koblet sammen med LO's strategiske interesser. Endvidere kom projektet i overensstemmelse med arbejdsgivernes forestillinger vedrørende kompetenceudviklingens nødvendighed, hvilket medførte skabelse af den intensiverede internationalisering/globalisering. I februar 2006 blev der indgået en trepartsaftale der blev kaldt "Slutdokument - Livslang uddannelse og opkvalificering af alle på arbejdsmarkedet". Her bidrog regeringen med 1 mia. kroner ekstra til Globaliseringsmidler, idet der i det danske samfund blev indført ordning vedrørende arbejdsmarkedspension, samtidigt blev der i 2007 opbygget kompetenceudviklingsfonde under overenskomstrunden (Mailand, 2011, s.10).

Globaliseringsrådet der var bestående af fem ministre, en række af erhvervsfolk og professorer, samt repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter bidrog bl.a. til en fælles samfundsmæssig forståelse for nødvendigheden af en særlig forsknings- og uddannelsesmæssig indsats, hvis Danmark på et tidspunkt stødte på globaliseringens problemer. Endvidere afsluttede globaliseringsrådet med en "partnerskabsaftale", der var med

til at understrege organisationer og virksomhedernes rolle i forhold til at imødekomme globaliseringens udfordringer, især på uddannelsesområdet. Her blev aftalen sammen med delaftaler en del af regeringens globaliseringsstrategi fra april 2006, hvilket bestod af 350 forskellige tiltag. (Mailand, 2011, s.10)

I september 2009 udarbejdede regeringen et vækstforum, der skulle hjælpe Danmark med at finde vejen tilbage på vækstsporet, og som var bestående af erhvervsledere, forskere, formænd fra DA, DI, CO-I og LO, samt andre parter der har erfaring inden for forhold, som udgør en betydning for Danmarks vækstmuligheder og konkurrenceevne. Vækstforummet havde fokus på forslag til anbefalinger og løsningsmuligheder på de ti udfordringer, som de kom frem med i september 2010. Endvidere kunne man betegne forummet som et erhvervspolitisk trepartssamarbejde, der udviklede sig i retning af en omfattende løn- og arbejdsvilkårsområde, i takt med der i slutningen af forløbet kom løntilbageholdenhed og efterløn på dagsordenen (Mailand, 2011, s.12).

Perioden under COVID-19

I slutningen af 2019 kom det frem at COVID-19 virusvarianten var udbrudt i verden, og i starten af 2020 ankom den første smitte udbrud, hvilke florerede hurtig rundt i samfundet. Grundet den store smittespredning blev regeringen sammen med organisationer nødsaget til at komme hurtig til enighed vedrørende trepartsaftaler, som kan være til gavn for at formindske smittespredningen. I takt med Danmark blev lukkede ned gik det ud over mange private virksomheder, som under perioden mistede en del af deres omsætning, hvilket gjorde at regeringen sammen med arbejdsmarkedets parter (organisationer) hurtig kom til enighed om en trepartsaftale vedrørende arbejdsmarked i forhold til bl.a. lønkomensation. Det gjorde de bl.a. for at være med til at redde Danmarks økonomi. Endvidere blev der udarbejde 15 trepartsaftaler under nedlukningen, hvor størstedelen understøttede virksomheder og deres mulighed for overlevelse, samt de ansatte i virksomhederne. Under aftalerne var bl.a. organisationer, der har til formål at tale for arbejdsmarkedet involveret for at indarbejde aftaler, som er bedst for arbejdsmarkedets parter. I alt har regeringen afsat 31 mia. kr. i alt for

de 15 trepartsaftaler, så aftaler på bedst muligt kan gennemføres med et bedst muligt resultat og virkning. Og som endvidere åbner muligheder for nye aftaler vedrørende f.eks. arbejdsudbud, grøn udstilling og #Metoo. (Reiermann & Andersen, 2021)

Bl.a. udtaler finansministeren Morten Bødskov (Socialdemokratiet) således:

”Vi har her beviset på et trepartssamarbejde, hvor vi under en af Danmarkshistoriens mest alvorlige kriser hurtigt er i stand til at lave kæmpe aftaler med meget stor betydning for det danske samfund. Når jeg taler med mine kolleger rundt omkring, er det noget, som beundres langt ud over vores landegrænser” (Reiermann & Andersen, 2021)

Hvilket er i forhold til de tidligere år, hvor trepartssamarbejdet for det meste er lagt til siden, i stedet for at blive indført på grund af uenigheder under forhandlinger, blev det i perioden under COVID-19 anderledes, i takt med regeringen og de andre parter hurtig skulle haste løsninger frem, og dermed ikke havde tid til uenigheder, som vil forsinke indførelsen af aftalerne.

Kapitel 5.2 - Policy-formulering

Som tidligere beskrevet i teoriafsnittet er der markant færre aktører til stede når en aftale skal formuleres. Specifikt analyseres formuleringen af trepartsaftalen om midlertidig lønkomensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked fra d. 14. marts 2020 (Beskæftigelsesministeriet, 2020). Her indgik regeringen og arbejdsmarkedets parter en aftale der skulle sikre de lønmodtagere der var fyringstruede efter den første COVID-19 lockdown blev meddelt af Statsminister Mette Frederiksen på et pressemøde d. 11. marts (Berlingske, (2020)). Aftalen er underskrevet af repræsentanter fra henholdsvis Regeringen, Fagbevægelsen Hovedorganisation og Dansk Arbejdsgiverforening. Denne aftales største formål er at sikre danskernes arbejde og levebrød. Den første nedlukning i marts 2020 var en ekstraordinær situation på arbejdsmarkedet, som satte produktionen i stampe. Efterspørgsel faldt ikke det kan ses på onlinekøb, men forbrugeren kunne ikke gå ned i butikken. uden

lønkompensation ville mange butikker være nødsagede til at afskedige deres medarbejdere i nedlukning perioden (Danske Bank, 2021). Flere arbejdsløse danskere, betød at forbruget gik ned og dette kunne have ført til en længerevarende recession.

For at analysere trepartsaftalen er det vigtigt at se på de tre aktører der har været med til at udarbejde den. Nedenfor vil de tre parter - Regeringen, Dansk Arbejdsgiverforening og Fagbevægelses hovedorganisation - undersøges. Deres opbygning, deres interesser, deres mål. derefter hvorvidt deres "krav" og interesser er indfriet.

Regeringen er en et partis regering bestående af socialdemokratiet. Regeringen er støttet af Radikale Venstre, Enhedslisten og SF. Ifølge altingets politiske kompas fra 2019 (Arp, A. 2019) - året hvor socialdemokratiet kom i regering - lægger regeringens støttepartier alle på venstrefløjens både værdipolitisk og fordelingspolitisk. Socialdemokratiet selv ligger værdipolitisk tættere på Konservativt Folkeparti end de ligger på SF. Ifølge Socialdemokratiets side (Socialdemokratiet, 2022) kan man læse om det de vil i forhold til økonomi. De vil sætte velfærden først. De mener at forudsætningerne for varige, holdbare og mærkbare løft af velfærden er at de offentlige finanser er og forbliver sunde. Derudover mener de at velstanden i Danmark skyldes at mange deltager i det arbejdende fællesskab men de vil stadig sænke arbejdsløsheden. Målet for partiet er at fremme konkurrencen og økonomien uden at skabe mere utryghed og ulighed.

"[...] Og krisen, den er håndteret solidarisk, dansk og i et bredt dansk samarbejde. Sammen kan vi i det her lille land de mest utrolige ting." - Mette Frederiksen
(Socialdemokratiet, 2022)

Derudover under partiets målsætninger for erhverv (Socialdemokratiet, 2022) kan man læse at de vil skabe bedre vilkår for private virksomheder, her nævnes igen vigtigheden af at holde beskæftigelsen høj. Derudover ønsker de flere faglærte, mere specialiseret arbejdskraft og større produktionskrav.

Denne trepartsaftale er skrevet af socialdemokratiets repræsentant Nicolai Wammen som er Finansminister.

Udover regeringen var en anden part; Fagbevægelsen Hovedorganisation (FH), der samler flere faglige organisationer herunder FOA, HK, Dansk Metal og 3F m.fl. Tilsammen repræsenterer de 1,3 millioner medlemmer. FH siger selv at:

“Vi kender hverdagen og udfordringerne for de mange danskere, der skaber vores velfærd på både private og offentlige arbejdspladser. Vi er lønmodtagernes stemme i kampen for job og uddannelse til alle, for et sikkert og sundt arbejdsmiljø og for et trygt, demokratisk og solidarisk samfund.” - (Fagbevægelsens Hovedorganisation, 2022)

De ønsker alle skal være med i opsvinget med fair vækst samt flere og bedre jobs. FHs repræsentant til trepartsaftalen var deres formand Lizette Risgaard. Hun er uddannet kontorassistent, og blev første gang formand for HK i 2000. I 2015 blev hun formand for Landsorganisationen i Danmark (LO) der var dannet i 1898 som et modsvar til dannelsen af Dansk Arbejdsgiverforening. I 2019 fusionerede LO med FTF og Lizette Risgaard blev dermed LOs første og eneste kvindelige formand, og samtidig blev hun den første formand for FH (Fagbevægelsens Hovedorganisation, 2022).

Den tredje part involveret er Dansk Arbejdsgiverforening (DA) som er en hovedorganisation for 11 arbejdsgiverforeninger på det private arbejdsmarked (Dansk Arbejdsgiverforening, 2022). DA beskriver selv deres formål således:

“DA arbejder for at forbedre det danske arbejdsmarked ved at påvirke aftaleparter og relevante myndigheder og dermed gøre det attraktivt at arbejde og drive virksomhed i Danmark i en globaliseret verden.”- (Dansk Arbejdsgiverforening, 2022)

Dette kan opdeles i fire formål:

- 1) Koordinere medlemsorganisationernes overenskomstindgåelse og bistå i den løbende administration af overenskomsterne, for eksempel overenskomstaftalte ordninger som barselsfond og kompetencefonde.
- 2) Bidrage til og løse uoverensstemmelser mellem arbejdsgivere og lønmodtagere.
- 3) Påvirke de relevante beslutningsprocesser i arbejdsmarkedspolitiske spørgsmål.

- 4) Leverer services til medlemsorganisationerne og deres medlemsvirksomheder, som eksempelvis lønstatistik og arbejdsmiljøuddannelser.

Deres vision er at skabe et dansk arbejdsmarked hvor det er og bliver attraktivt at drive en virksomhed.

Foreningens værdier er at udøve lederskab, sætte en arbejdspolitisk retning, de er nysgerrige og tager initiativ og de samarbejder og udvikler stærke løsninger. (Dansk Arbejdsgiverforening, 2022) DAs repræsentant under trepartsforhandlinger var deres direktør Jacob Holbraad der har en kandidatgrad i statskundskab. han har blandt andet arbejdet i statsministeriet. han siger at et stærkt og fleksibelt arbejdsmarked er af helt afgørende betydning for Danmark

Netop fordi alle tre aktører har været inde over aftalen kan man se hvordan aftalen er blevet præget. Selvom et budgetunderskud har sat Danmark i gæld og derfor ikke har givet et løft som regeringen selv ønsker, så er der i hvert fald blevet undgået at mange er blevet arbejdsløse dermed er der mål om arbejdsløshed, lighed og tryghed også indfriet. Ved at løn kompensere har regeringen tilgodeset FH om at arbejdsmiljøet er sikkert og sundt, og det er demokratisk og solidarisk. DA ønsker at det skal være attraktivt at drive virksomhed i Danmark. Det er nogenlunde blevet indfriet, da regeringen har betalt 75% af arbejdernes løn dog max 23.000, og virksomheder har kunne beholde deres kompetente medarbejdere uden at det ville påvirke dem negativt. Dog har både FH og DA også måtte give lidt af sig. For lønmodtagerne skal bruge 5 af deres feriedage, og arbejdsgiveren skal stadig betale 25% af arbejdernes løn. Dog er der dette loft på 23.000 fra regeringens side, derfor vil en del af befolkningen stadig mangle en del af deres indkomst. 30% af befolkningen tjener over 33.369kr. hvis man tjener over 30.700 om måneden før skat vil man altså ikke få dækket sin løn fuldt ud medmindre ens egen arbejdsgiver vælger at dække mere end de 25%. Dette kunne skabe gnidninger mellem FH og DA og organisationernes medlemmer.

DA's medlemmer bliver sat i situationer hvor de kan og skal vælge hvorvidt de vil betale de lovpligtige 25% eller mere for at dække deres medarbejders fulde løn.

For FH's medlemmer kan skabe tvivl om hvorvidt deres arbejdsplads har et sundt og trygt arbejdsmiljø som er demokratisk og solidarisk når deres arbejdsgivere eventuelt ikke er villige til at udbetale deres fulde løn.

Regeringen har tilgodeset alle sine støttepartier; venstrefløjen har fået værdig velfærd også videre. Derudover har regeringen også tilgodeset højrefløjen ved at passe på de private virksomheder, og ikke lade dem tage skraldet og dreje nøglen om.

Tanken bag denne trepartsaftale er keynes. det er at jo flere penge folk har jo flere penge bruger de ude i samfundet (Schneider, 2022)

Kapitel 5.3 - Policy-implemtering

I forbindelse med implementeringen af Trepartsaftalen er der blevet benyttet Top down styring, hvilket er en styringsform med et konventionelt syn på en implementeringsstrategi i forbindelse af beslutningstagning for politikker og love, hvor der generelt bruges omfattende faktorer til at træffe beslutninger - Styringsformen har vægt på ensartethed og kontrol. (Heywood, A. 2019. s. 373). Denne styringsform forsøger at kigge på alle komponenter og på det store samlede billede, som driver processen for at identificere den endelige konkrete beslutning eller mål (Silberstein & Eichler. 2022). I top down styringsformen kommer et beslutningsforslag oppefra, og derved opstår velfærden fra staten til borgerne.

I forbindelse med trepartsaftalen fra d. 14 marts 2020 - var det regeringen og arbejdsmarkedets parter, der indgik en aftale om midlertidig lønkompensation. Efterfølgende søgte regeringen om opbakning i folketinget i henhold til kompensationsordningen, og derefter skulle forslaget anmeldes og godkendes af Europa-kommissionen, eftersom ordningen vurderes til at udgøre statsstøtte i henhold til EU's statsstøtteregler (Europa Kommissionen. 2022). Erhvervsstyrelsen har ansvaret for at administrere ansøgningerne fra virksomhederne, når de ovenstående trin er godkendt. Lønkompensationen vil blive udbetalt til de virksomheder, som oplyser antallet af fyringstruet medarbejdere grundet COVID-19 situationen. I selve ansøgningen skulle medarbejderne og den efterfølgende revision registreres med cpr- nummer. Derudover skulle perioden for arbejdsmangel dokumenteres,

som maksimalt måtte være 3 måneder, tidligst 9. marts 2020 og afsluttes senest 9. juni 2020. Efterfølgende skulle virksomheden med revisorbistand dokumentere om hjemsendte medarbejdere i den angivne periode (Beskæftigelsesministeriet. 2020).

Problemer med implementeringen har været, at alle virksomheder ikke kunne søge om støtte via denne hjælpepakke, dog kunne man som virksomhed ikke få dækket de samme omkostninger fra flere end én af statens støtteordninger, og derfor skulle man sørge for at ansøge om den rigtige hjælpepakke. Ydermere skulle man som virksomhed have et gyldigt CVR-nummer og berørte ansatte skulle først anvende ferie eller afspadsering for i alt fem dage. Medarbejdere der har arbejdet sort uden et dansk cpr-nummer, har ikke kunne få kompenseret løn i denne periode, eftersom 'medarbejderne' ikke har været registreret som medarbejder i en virksomhed. Endvidere har hjælpepakkerne ikke taget højde for enkeltmandsvirksomhederne og freelancere, derfor vil de kunne lide et tabt under nedlukningen som følge af COVID-19 (Advodan. 2020).

I forbindelse med nedlukningen har DST udarbejdet en analyse, for at se hvem der har ansøgt om kompensation. Der har været lidt mere end 23.000 private danske CVR registrerede virksomheder, som har ansøgt om støtte i den første del af perioden (Nielsen. & Hansen. 2020). Den generelle behandlingsperiode i Erhvervsstyrelsen - af individuelle sager sker i løbet af en uge og eventuelt længere (Erhvervsstyrelsen. 2022). Derefter vil virksomhederne modtage den midlertidige lønkompensation til de berørte ansatte i virksomheden. Ydermere er hovedparten af virksomheder, som har ansøgt om kompensation, været mikrovirksomheder med under 10 fuldtidsansatte, som har udgjort 82 pct, og 0,5 pct for store virksomheder flere end 250 fuldtidsansatte (Nielsen. & Hansen. 2020). Virksomhederne, som har opfyldt kravene om kompensation, har kunnet søge igennem erhvervsministeriet (Erhvervsministeriet. 2020). Medarbejderne har efterfølgende modtaget lønkompensation fra den første hjemsendelses-dag til og med den sidste (Ulrich. 2020). Kompensationsbeløbet for hjælpepakken om lønkompensation er det største, med en bevilling på i alt 15,1 mia. kr. (Danmarks Statistik. 2021). Restaurationsbranchen, frisørbranchen og brancher relateret til

turisme, er i særdeleshed de brancher, der har modtaget kompensation i form af hjælpepakker. Ydermere er det virksomheder beliggende i København (14,5 pct.), Østjylland (15,3 pct.) og Sydjylland (12,8 pct.) som har været hårdt ramt og er områder med den største andel af virksomheder, som har optaget rentefrie lån i forbindelse af hjælpepakker (Danmarks Statistik. 2021).

Kapitel 5.4 - Policy-evaluering

Da landet lukkede ned i Marts 2020, stod landet for en udfordring af ukendte proportioner. Fremtiden var usikker og pandemien havde voldsomme konsekvenser ikke mindst for Danmark, men for resten af omverden - For at kunne bekæmpe den smitsomme virus effektivt, var det derfor nødvendigt at hjemsende store dele af de danske erhvervsliv, og dermed risikere at styrte landet ned mod økonomisk ruin.

En af de policy middel regeringen havde for at redde økonomien, var at indgå i samarbejde mellem arbejdsgiverne og arbejderne, gennem såkaldte trepartsaftaler. Historisk har disse været med til at sikre god løn og anstændige arbejdsforhold mellem arbejdsgiverne og arbejderne, og sørge for at ingen af parterne blev udnyttet af den anden.

Dermed blev denne type af forvaltning brugt igen til at sikre borgernes ansættelse, samt sikre erhverv livets overlevelse igennem kompenseret løn til hjemsendte medarbejdere.

For at kunne se om en policy er effektiv, skal det først undersøges hvad ideen har været bag denne policy. Trepartsaftalen ”aftalen om midlertidig lønkompensation” er den første ud af 7 trepartsaftaler (fra dags dato) der specifikt håndterer lønkompensation mellem 2020 og 2021. Sammenlagt har det kostet 17.8 milliarder kroner og der har været 41.800 på lønkompensation i den nævnte periode.

Lønkomensationen bestod i dens første inkarnation, som en delvist statsfinansieret dækning og forsikring af arbejderne månedsløn i en ikke ubetydelig størrelse af 75% af lønnen op til et loft beløb, hvori arbejdsgiveren selv skulle dække de resterende 25% og den arbejdende skulle opgive fem fridage. Dermed kunne alle tre parter gå på kompromis uden nogen af

parterne skulle lide overslid. Denne ordning fra Regeringen blev efterfølgende finansielt støttet af EU gennem SURE-initiativet, der dækkede store dele af udgifterne til løn kompensationsordningen (Europa Kommissionen, 2020)

I led med den socialdemokratiske økonomiske tænkning (Socialdemokratiet, 2020, Partiprogram) kan det ses at denne type forvaltning naturligt kommer på bordet, da vores velfærdsstat i store dele er baseret på post-keynesiansk tænkning, der netop dikterer at fremtiden er usikker, og en af de hovedsagelige bevægelser i økonomien er at mennesker bruger de penge de har, når de har dem.

Den 30. Marts 2020 kunne Erhvervsministeriet oplyse at Regeringen og arbejdsparterne var blevet enige om at udvide og forbedre efterkommende trepartsaftaler om lønkomensation som led af krisehåndteringen af COVID-19 pandemien. Allerede havde over 11.000 virksomheder ansøgt om komensation frem for at potentielt lade medarbejdere gå ledige, og samtidig kunne Erhvervsministeriet oplyse at selve komensationen ville blive forhøjet fra henholdsvis. 23.000 og 26.000 til 30.000 kroner per måned per medarbejder. Dermed blev den første trepartsaftale (BEK. nr. 267) forstærket yderligere inden for de første to uger af dens levetid (14 marts), med tilbagevirkende effekt i den omfattede periode fra 9. Marts til 9. Juni.

"Vi står i en situation, der ændrer sig time for time, og derfor er det også vigtigt, at vi fra regeringens side hele tiden løbende tilpasser de tiltag og økonomiske håndsrækninger, vi har på bordet. For regeringen er det vigtigt, at vi giver danskerne de bedste muligheder for at komme igennem den her corona-krise, og vi vil gerne favne så mange som muligt. Derfor vælger vi nu at lægge nogle flere penge i posen fra staten, så danskere, der er sendt hjem fra arbejde kan få en løn, der ligner den, de plejer at få, og selvstændige så vidt muligt kan holde hovedet oven vande." -

Erhvervsminister Simon Kollerup, 30-3-2020

Da lovgivningen i sin tid blev lavet, var det med udgangspunkt i at spare både medarbejderne og arbejdsgiveren for unødvendige fyringer og tab i købekraft, mens det danske erhvervsliv gennemgik en transitionsperiode fra den fysiske arbejdsplads, til den virtuelle hvor det kunne gøres.

For dem der ikke ville kunne arbejde hjemmefra, ville der i fremtiden ankomme to trepartsforhandlinger, der i en kombination af kompensation og arbejds nedsættelse, betød at næsten 10.000 mennesker ville kunne deles om deres arbejde, frem for at miste det, med udvidet muligheder for at efteruddannelse.

”Seks medarbejdere på en virksomhed kan deles om fire medarbejders normale arbejde og være på dagpenge eller i uddannelse i den resterende tid” (Reiermann, Andersen, Mandag Morgen, 8/2/2021)

Samtidig blev antallet af elev og lærlingepladser ekspanderet med en betydelig indsats af aftaler mellem virksomheder, der resulterede i en otte procent stigning fra Januar til Oktober i 2020.

I Februar 2020 kunne Danmarks Statistik oplyse at der var en rekord lav ledighed blandt danskerne, en ledighedsprocent på 3.65% - En ledighed så lav blandt befolkningen, der ikke er set siden begyndelsen af 2008 finansielle krisen, hvor den lå på 2.4% - Denne lave ledighed skulle dog ikke holde, og da landet blev lukket ned blot en måned efter begyndte ledigheden at stige til 4.1% og ramte et loft på 5.4% i Maj 2020. Dette skulle dog være højdepunktet der blev nået under COVID-19 krisen, og i December 2021 kunne man se at ledigheden var nået en så lav procentdel på 2.5%. (Danmarks statistik)

På blot under to år, kan vi se at det lykkedes at ikke alene holde ledigheden fra en eksplosiv stigning som man så under 2008 finanskrisen, men ramme et ledigheds-punkt der lå under ledighedsprocenten før krisen. Sammenligneligt kan man sige at Danskerne historisk set - ikke før nu - er så meget i beskæftigelse. Det kan dog være svært at sige præcist hvad der ligger til baggrund for denne stigning i beskæftigelse med en nøjagtighed. Det kan dog ses at over 290.000 danskere modtog lønkompensation under trepartsaftalen om midlertidig lønkompensation oplyser Finansministeriet til netavisen Mandag Morgen (Reiermann, Andersen, Mandag Morgen, 8/2/2021)

Selvom det ikke har været en fuldkomment problemfrit implementering, kan vi se at denne specifikke trepartsaftale er blevet udvidet og forlænget hele fem gange siden dens vedtagelse,

der taler til dens effektivitet og nødvendighed under sådan en unik tid som under COVID-19 pandemien:

d. 14 Marts 2020 - Aftalen om midlertidig lønkompensation bliver introduceret med aftale om Staten der dækker 25% af lønnen for funktionærer, og 90% af lønnen for andre medarbejdergrupper, med et maks beløb på henholdsvis 23.000 kroner om måneden til funktionærer og 26.000 kroner om måneden for de andre medarbejdergrupper, der blev sendt hjem frem for at potentielt være blevet opsagt.

d. 24 Marts blev denne lønkompensation udvidet til lærlinge og elever, hvor staten dækker 90% af lønnen på betingelse at virksomhederne fastholder pladserne åbne og ikke hjemsender lærlingene.

d. 30 Marts øges satserne for lønkompensationen op til 30.000 kroner per måned.

d. 5 juni begynder udfasningen af lønkompensations-ordningen. Aftalen bliver dog forlænget til d. 29 august 2020, på betingelse af at lønmodtageren afholder deres hovedferie i denne periode.

Forpersonen for Fagbevægelsens Hovedorganisation - en organisation der repræsenterer over 1.3 millioner lønmodtageres interesser spredt over 64 medlemsorganisationer - Lizette Risgaard konkluderede i November 2020 at:

”I Danmark er vi vant til at være uenige fagbevægelse, regering og arbejdsgivere imellem. Men vi er tilsvarende gode til at lave aftaler, som gavner virksomheder, medarbejdere og hele vores land. Det er simpelthen kernen i vores danske model på arbejdsmarkedet” i en artikel fra organisationens hjemmeside. (Løvgren, 2022)

I en analyse fra Kommunernes Landsforening, Marts 2020, fremgår det at den totale udgift til landets jobcentre udmunder i 13.6 milliarder, hvoraf lidt over halvdelen på 7.4 milliarder kroner, går til driftsudgifter til aktivering, her blandt dagpenge, kontant og uddannelseshjælp, samt ledighedsydelse. Samtidig ligger serviceudgiften i form af administration og medarbejdere på 4.7 milliarder.

Kenneth Joseph Arrow, en amerikansk økonom (1921) udlagde i hans bog, *Social Choice and Individual Values* (1951), en model der i grove træk siger at hvis der er tre eller mere forskellige præferencer, vil det være umuligt at finde en løsning der opfylder alle præferencer på lige fod.

I policy verden kan vi oversætte dette til at policy ikke samtidig kan være demokratisk, effektiv og billig. Vi ser dette komme til udspil i vores analyse af evalueringen, hvor hastigheden og nødvendigheden af denne trepartsaftale, har forårsaget at der har været indgået en række kompromisser.

Trepartsforhandlingen blev indført igennem en top-down styrelse, både fra regeringens side men også fra virksomhedens side. Fordi det er virksomheden der søger det, gør det muligt at medarbejderen ikke får af vide om de har haft ansøgt, da virksomheden gør det på medarbejderens vegne med mulighed for svindel (Lange, 2022) dette sås blandt andet i Taxabranchen, kunne Fagbladet 3F oplyse allerede d. 5 December 2020 i en artikel der lister 14 Chaufførers henvendelser til 3F København med mistanker om snyd fra deres vognmand.

”Chaufførerne er alle gået på arbejde under nedlukningen, og på trods af det har de fået en meddelelse i deres e-boks om, at deres vognmand har søgt lønkomensation for dem [...] Vi har så kunnet konstatere ved at se på deres lønsedler, at chaufførerne ikke har modtaget lønkomensation.” - Bo Weye Hansen, faglig konsulent for 3F.

I et andet tilfælde kunne 3F rapportere om en tredobling af ansatte i Marts 2020 med efterfølgende ansøgning om lønkomensation, trods virksomheden kun havde tilladelse til ét taxakøretøj (Færdselsstyrelsen)

Den 17 December 2021, kunne de danske Domstole oplyse at en anden form for svindel gennem offentliggørelsen af en strafudmåling for svindel med COVID-19 hjælpepakker, igennem en process-bevilligelse til at en tiltalt vil kunne anke en dom afsagt af Østre Landsret d. 6 Juni 2021.

Her i kan det læses at den tiltalte havde ansøgt om lønkomensation for medarbejderne i hans virksomhed. Det var kommet til lyse at den tiltalte havde ansøgt for sig selv som medarbejder, på trods af at den tiltalte var ene-ejer (Domstol.dk, 5/12/22)

Disse eksempler på den manglende demokratiske deltagelse i policy processen fra medarbejdernes side - hvor alle ansøgninger har været udført af virksomheden - kan vi se at kompromiset har skabt en mulighed for snyd - frem for at bede alle individuelle medarbejdere om at ansøge, og potentielt overbelaste systemet samt pårørte medarbejdere hos Erhvervsstyrelse, der selv var under hjemsendelse, valgte man at bede virksomhederne om at ansøge, hvori der efterfølgende blev taget stikprøver ved at se på lønsedlerne der blev indsendt på de enkelte medarbejders e-boks, for at se om der var oplyst lønkomensation. For at imødekomme denne sårbarhed, blev der d. 9 Juni 2020 skabt i 'Lov om ændring af lov om erhvervsfremme' (Lov nr 769) som en indskydelse til lov nr. 1518 fra December 2018 (Lov om erhvervsfremme) med formålet "Etablering af en whistleblowerordning for de erhvervsrettede covid-19-kompensationsordninger, som administreres af Erhvervsstyrelsen, og indførelse af særlig tavshedspligt." (Retsinformation, 2020)

Denne whistleblower ordning åbnede op for en mulighed for medarbejdere at bekæmpe potentielt fusk med hjælpepakkerne fra deres arbejdsplads igennem Erhvervsstyrelsen, der hidtil har manglede.

Derfor, når vi kigger på evalueringen med Arrows umulighedssætning, kan vi her se at selvom der har været mindre kompromiser, er det lykkedes denne trepartsforhandling at komme tæt på en enighed mellem de tre nævnte målbare effekter.

Selvom den blev gennemført igennem top-down ledelse, og dette åbnede op for misbrug, blev der hurtigt taget forvaltningsmæssige forbehold igennem whistleblower ordningen og efterfølgende stikprøver. Samtidig blev den i store dele finansieret af både EU kommissionen, medarbejderen og arbejdsgiveren, for at holde udgifterne nede men samtidig sørge for at handelen ikke gik i stå grundet manglende økonomisk råderum i den Danske befolkning. Til sidst kan vi se på dens levetid, udvidelser og mængden af befolkningen den sikrede

beskæftigelse for over 10% af den arbejdende del af befolkningen (Danmarks Statistik, 2021).

Kapitel 6 - Diskussion og konklusion

For at opsummere vores problemfelt og hvad hele projektet har drejet sig om:

Problemstilling:

- *Hvilke midler tog regeringen i brug for at sikre økonomisk stabilitet under COVID-19 krisen?*

Problemformulering:

- *Hvorvidt har trepartsaftaler haft positiv indflydelse på dansk økonomisk succes under og efter COVID-19?*

Arbejdsspørgsmål:

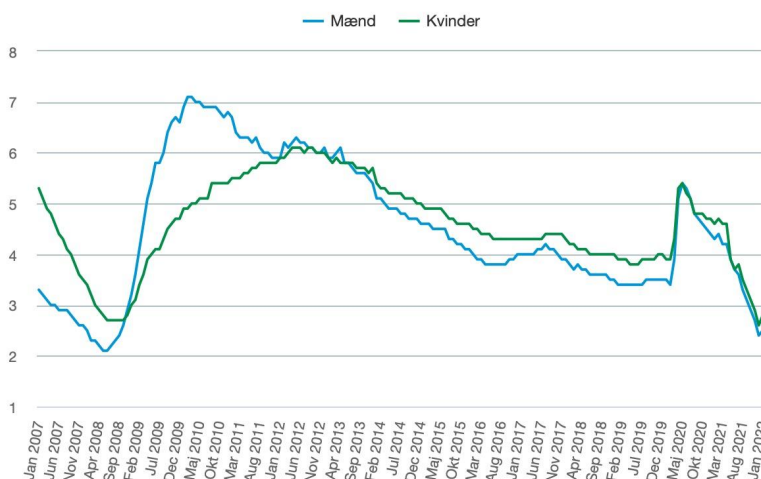
- 1) *Hvordan har policy processen påvirket forhandlingerne om trepartsaftaler?*
- 2) *Hvordan kan post-keynesiansk økonomisk teori forklare det ønskede resultat ved trepartsaftalen?*

I denne sidste del af projektet vil vi diskutere fundene i analysen og konkludere på arbejdsspørgsmål og problemstilling.

I perioden 1988 til marts 2020 har der været i alt 17 trepartsaftaler. Efter Covid-19 indtog samfundet har der siden marts 2020 til februar 2021 blevet indgået 15 trepartsaftaler. De fleste af disse aftaler har været for at undgå en stigende arbejdsløshed som følge af pandemien. Nedenstående graf viser ledigheden på arbejdsmarkedet i perioden januar 2007 til januar 2022.

Fuldtidsledige (sæsonkorrigeret)

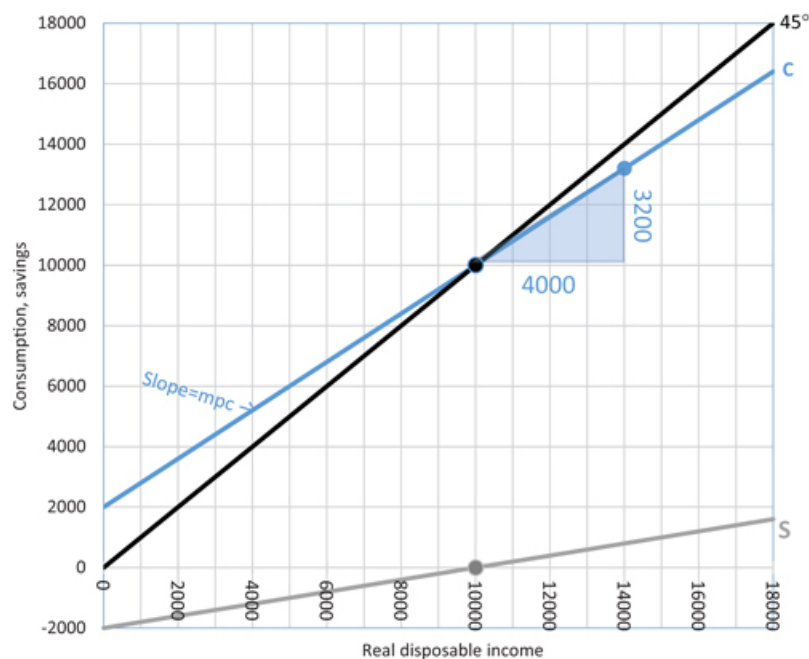
Sæsonkorrigeret og faktiske tal: Sæsonkorrigeret i pct. af arbejdsstyrken | Ydelse, køn og alder:

(Danmarks Statistik, 2022)

Under COVID-19 i perioden marts 2020 til februar 2021 har der været 15 aftaler for ca. 31 mia. kr. siden marts 2020 til februar 2021. I maj 2020 lå arbejdsløsheden på 5,4%, i januar 2022 lægger arbejdsløsheden på 2,5%. Det vil sige at der er kommet ca. 85.000 flere personer i arbejde under COVID-19 krisen (Danmarks Statistik, 2022). “Trepartsaftale om midlertidig løn kompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked” endte med at gælde 29. august 2020, med denne aftale blev 290.000 lønmodtagere lønkompeniseret, det fortæller finansministeriet i et notat til Mandag Morgen (Reiermann, J. & Andersen T. K. 2021). Derudover fortæller finansministeriet at 41.000 af disse personer højst sandsynligt ville have mistet deres arbejde. For at beregne omkostningerne hvis ikke trepartsaftalerne var blevet indgået har vi taget 6 forskellige kontanthjælpssatser der lyder på henholdsvis; 15.547 kr., 14.860 kr., 11.698 kr., 10.396 kr., 7541 kr. og 3639 kr. Satsen afhænger af alder, om man er hjemmeboende eller ej, om man har eller venter børn, om man har bidragspligt og om man er psykisk syg (Beskæftigelsesministeriet, 2021), gennemsnittet for disse satser er 10.613,5 kr. om måneden, det vil sige at det koster staten 10.613,5 kr. i ydelse at have en arbejdsdygtig gående på kontanthjælp. derudover koster det cirka 20.000 kr om året i driftsomkostninger for en fuldtidsledig i et jobcenter (Kommunernes Landsforening, 2020). Ud fra disse fundne tal koster en kontanthjælpsmodtager i gennemsnit 147.362 kr. om året i ydelse samt

driftomkostninger. Det antages at alle 290.000 hjemsendte under COVID-19 var blevet afskediget og dermed skulle modtage kontanthjælp hvis ikke trepartsaftalerne om lønkomensation var blevet indgået. Dette ville koste ca. 43 mia kr pr år. Sammenligneligt kostede lønkomensation 17,6 mia kr for perioden 2020 til 2021, det skal derudover også tages i mente at staten startede med at have et loft på 23.000 kr. som senere blev hævet til 30.000 kr. om måneden før skat, og den gennemsnitlige dansker tjener 44.513 kr om måneden før skat. (Danmarks statistik, 2022). Dette kan videreføres til et post keynesiansk perspektiv som lyder at jo flere penge folk har mellem hænder jo flere penge går de ud og bruger i samfundet. Folk sparer ikke op. Hvis man tværtimod fjernede $\frac{1}{3}$ af folks økonomiske råderum så ville økonomien falde sammen. Man opretholder altså efterspørgsel, dermed produktionen derigennem arbejdspladser og dermed økonomi.

(Schneider, 2022)

Der er flere grunde til at en initieret policy ikke kommer igennem i sidste ende. Det er ofte på grund af uenigheder mellem parterne involveret, der har interesser der strider mod hinanden. Nogle aftaler har førhen været flere år undervejs. Ved trepartsforhandlingerne under COVID-19 var dette ikke en mulighed.

Samspillet mellem det offentlige og private går op en i en højere enhed under disse forhandlinger. Alle tidspunkter hvor det kan gå galt i processen, der har man været på forkant med de dilemmaer der kunne opstå. Alle parter har haft de samme mål i sidste ende, alle parter ved godt hvornår det er mest effektivt. Det fælles mål har været at disse fyringstruede ikke skulle fyres, det var hverken regering, på grund af deres ambition om lav arbejdsløshed, DA og FH da det ikke ville gavne deres medlemmer økonomisk interesseret i. 200.000 personer på kontanthjælp vil være en stor byrde for velfærdssamfundet. Alle de ting der gør en policy normalt falder fra hinanden såsom uoverensstemmelse målsætninger har ikke været aktuelt. COVID-19 pandemien og den krise den bragte med sig har nemlig forenet folk og alle har haft et fælles mål om at komme bedst muligt ud af krisen.

Normalt er det markedet der dikterer hvorvidt en virksomhed skal gå konkurs, men i denne kontekst med lønkompensation er der måske en del virksomheder der er blevet holdt "kunstigt i live".

Hvorvidt håndteringen af COVID-19 har haft en positiv indflydelse på kommer an på hvilke briller man tager på. Som tidligere gennemgået handler en stor del af Socialdemokratiets politik om at holde beskæftigelsen så høj som mulig og have en ansvarlig finanspolitik. Vi kan konkludere at regeringens håndtering og mange tiltag har holdt mange lønmodtagere på arbejdsmarkedet blandt andet ved at løn kompensere. Ikke nok med det kan vi også konkludere at selvom BNP'en faldt med 2,1% i 2020, er den steget med 4,1% på et år. Det er den kraftigste stigning man har set siden 1994 (Ritzau, 2022). Selvom policy normalt er et kompromis mellem forskellige politiske visioner og interesser, er mange af de barrierer der normalt præger policy-processen været tilsidesat igennem den unikke situation, der fjernede muligheden for at bruge pandemien som et politisk værktøj, vi har set i andre lande. Samtidig har udførelsen af trepartsaftalen været smertefri med få undtagelser, da forvaltningsværktøjerne vi som nation og som en forening af nationer, medført denne historiske sejr både for Den Danske Model, Velfærdssamfundet og EU's visioner om et fælles Europa.

Kapitel 7 - Litteraturreview og litteratursøgning

Med udgangspunkt i opgavens problemformulering og arbejdsspørgsmål har benyttet litteratursøgning til at bedst muligt kunne belyse emnet og problemet. Litteratursøgningen er blevet udført ved brug af søgeord, såsom hjælpepakker, danske økonomi, Covid-19 m.m. Samtidigt blev de boolske operatører (AND, OR, NOT) benyttet for at komme frem til mest muligt brugbart empiri, og som er til gavn for at indskærpe vores søgeord til at være i en højere grad relevant for vores emne.

Ved brug af de boolske operatører opnås søgestrengene såsom:

(Denmark OR Danish OR Danmark OR Dansk) AND (økonomi OR econom*) AND (COVID-19 OR corona)

I søgestrengen ovenover har vi gået ind benyttede os af både danske og engelske søgeord, hvilke er med til at illustrerer til søgemaskinen, at den både kan resultere med hits der indebærer empiri på begge sprog. I den første parentes boks (*Denmark OR Danish OR Danmark OR Dansk*) har vi valgt at benytte de boolske operatører OR til at illustrere til søgemaskinen, at litteraturen skal for eksempel indeholde enten søgeordet “Denmark” eller “Danmark”. For at koble de tre parentes bokset med hinanden har vi benyttet den boolske operatører AND, hvilket går ind og fortæller søgemaskinen at kombinere søgeord fra begge parentes bokse med hinanden, således at for eksempel: “Danmark, “økonomi” og “Covid-19” er inkluderet i litteraturen. Endvidere har vi gjort brug af trunkering i vores søgestreng med søgeordet “econom*”, hvilket indikerer til søgemaskinen at resultatet enten indeholde “economy”, “economics” m.m., og som bruges til at der vil i en højere grad vil resultere flere relevante litteratur. Vores søgestreng resulterede i 13.730 hits, hvilket med så mange hits kan være svært at finde frem til at udpege det mest relevante empiri, derfor valgte vi at filtrere vores søgestreng til at kun indeholde litteratur med peer reviewed tidsskrifter kom vi ned på 8.158 hits, som i en højere grad kan være relevant for vores emne. Litteratur fra peer reviewed tidsskrifter betyder at litteraturen er blevet kvalitetssikret af andre forskere, det vil sige at andre forskere har givet en faglig vurdering af publikationen.

Som nævnt i kapitel 3.2 er dette projekt blevet udarbejdet med udgangspunkt i sekundær data. Det vil sige data der er skabt af andre til et andet formål end lige netop dette projekts

problemstilling (S. Rasmussen , E., Østergaard, P. & Andersen , H., 2018). Den fundne sekundære data bruges til at undersøge *med*. Projektet bruger Trepartsaftale om midlertidig løn compensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked til at undersøge problemstillingen med, og for at undersøge trepartsaftalen har vi fundet teorier som også kaldes sekundær data (Kristensen, J, Catharina., Hussain, M., Azhar., 2019), dem har vi fundet i monografier såsom: Politics, Kontrol i det stille og så videre. Disse bøger bygger på flere års forskning og har en dybdegående viden indenfor emnet. Ofte referer disse værker også til allerede etableret forskning på området.

Derudover tager projektet også udgangspunkt i forskningsartikler, der for eksempel er fundet på google scholar og/eller det kongelige bibliotek samt Roskilde universitetsbibliotek. Forskningsartikler har ofte et mere snævert område og er mere samtids tilsvarende, da det ikke tager ligeså lang tid at skrive og udgive en forskningsartikel som det gør at skrive og udgive en monografi eller antologi. Forskningsartikler besidder i højere grad en form for aktualitet. som nævnt ovenfor har vi brugt peer reviewed artikler da vi i høj grad har brugt forskningsartikler for at opnå en dybere forståelse af COVID-19 pandemien, økonomien under, og de politiske aftaler der har været i mens, det har været nødvendigt at tage fat i forskningsartikler fordi at der endnu ikke findes et bredt nok uvalg af faglitterære værker der vedrører COVID-19 og de økonomiske midler der er blevet taget i brug. Derudover har det været relevant at kigge på retskilder, altså kilder fra den lovgivende magt enten folketinget eller domstolene. I Danmark udgives dokumenter fra folketingets forhandlinger og det giver en unik mulighed for at komme så tæt på primær data selvom at det blot er sekundær data. retskilder både fra folketinget og fra domstolene har vist sig at være yderst relevant for projektets udformning, både for at opnå en forståelse for trepartsaftalen og for loven om løncompensation. Vi har opnået adgang til retskilder via Retsinformaiton.dk der giver fri adgang til alle danske love fra 1986 til i dag.

“Hårde” data i form af kilder har især en god gennemslagskraft til at bevise en påstand (Kristensen, J, Catharina., Hussain, M., Azhar., 2019), og det er en klassisk slags kilde i samfundsvidenskaberne derfor bliver statistiske kilder fra Danmarks Statistisk også taget i brug i projektet. Statistikken bruges i dette projekt i høj grad til at bevise tidsmæssige

tendenser under COVID-19 det har gjort det muligt at lave sammenligninger på tværs af tid og sted. I projektet er der også brugt mediekilder, dette er igen i høj grad på grund af det begrænsede udvalg af faglitteratur på bibliotekerne om problemstillingen, brugen af mediekilder har gjort det muligt at læse ekspert kilders udsagn og vurderinger igennem COVID-19 pandemien, samt før og efter nedlukning perioden. Mediekilder og statistiske kilder kaldes også eksterne kilder (S. Rasmussen, E., Østergaard, P. & Andersen, H., 2018) da det er udarbejdet uden for den primære aktør som i dette tilfælde er regeringen. Et eksempel på en intern kilde er dokumenter fra offentlige forvaltnings kilder, som for eksempel trepartsaftalen, denne er udgivet af et ministerium. Disse slags kilder spiller ofte en væsentlig rolle som primærkilder i samfundsvidenskabelige analyser, da de relaterer sig til den offentlige forvaltning og har stor betydning for flere samfundsaktiviteter (Kristensen, J., Catharina., Hussain, M., Azhar., 2019).

Litteraturliste

- Advodan. (2020). *Hvad betyder regeringens hjælpepakker for din virksomhed*.
URL: www.advodan.dk.
- Arp , A. (2019,24. juni). Nyt politisk kompas: Sådan placerer partierne sig, Altinget, Partier
URL:<https://www.altinget.dk/christiansborg/artikel/nyt-politisk-kompas-saadan-placerer-partierne-sig>
- Berlingske , (2020, 11. september). OVERBLIK: Ti nedslag fra nedlukning 11. marts til i dag. *Berlingske , Danmark* .
URL:<https://www.berlingske.dk/danmark/overblik-ti-nedslag-fra-nedlukning-11-marts-til-i-dag>
- Beskæftigelsesministeriet, (2021) Satser for 2021
URL: <https://bm.dk/satser/satser-for-2021/>
- Beskæftigelsesministeriet. (2020, 14. marts). *Trepartsaftale om midlertidig løn kompensation for lønmodtagere på det private arbejdsmarked*.
Beskæftigelsesministeriet.
- Christensen, J. (2020). *Håndteringen af covid-19 i foråret 2020*. Rosendahls a/s.
URL: <https://www.ft.dk/samling/20201/almdel/SUU/bilag/237/2326610/index.htm>
- Christiansen, Søren,. Jensen, E.D. Poul, *Kontrol i det stille; om magt og ledelse*, 2011, 3 udgave, Samfundslitteratur.
- Dansk Arbejdsgiverforening , (2022). *DA's Formål*. DA.
URL: <https://www.da.dk/om-da/das-formaal/>
- Dansk Arbejdsgiverforening , (2022). *Om DA*. DA.
URL: <https://www.da.dk/om-da/>
- Dansk Arbejdsgiverforening , (2022). *Vision, mission og værdier* . DA.

URL: <https://www.da.dk/om-da/vision-og-mission/>

- Danske regioner, 2021, “*Coronas afledte konsekvenser for folkesundhed og trivsel – Ekspertpanelets observationer og forslag til handling*”, Danske regioner, PDF
- Danmarks Statistik, Arbejdsløshed Marts 2022
URL: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=35669>
- Danmarks Statistik, (2022), Arbejdsløse Register
URL: <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/arbejde-og-indkomst/arbejdsløse/arbejdsløse-register>
- Danmarks Statistik, (2022), Gennemsnitsdanskere
URL: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/Publikationer/gennemsnitsdanskere>
- Danmarks Statistik (2021). *Over 98.500 virksomheder har modtaget kompensation under COVID-19. Danmarks Statistik.*
- Danmarks Statistik (2021). *46.200 virksomheder skal tilbagebetale coronalån. Danmarks Statistik.*
- Danmarks Statistik , (2022). *Største stigning i forbrugerpriserne i over 30 år. Danmarks Statistik .*
URL: <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=35774>
- Danske Bank, (2021, 22. februar). *2020: Sådan ændrede corona vores forbrugsvaner. Danske Bank, Indsigter*
URL: <https://danskebank.com/da/news-og-insights/nyhedsarkiv/insights/2021/22022021>
- Domstol.dk, (2021) *Strafudmåling for svindel med COVID-19 hjælpepakker.*
URL: <https://domstol.dk/procesbevillingsnaevnet/aktuelt/2021/12/strafudmaalingen-fo-r-svindel-med-covid-19-hjaelpepakker/>

- Dunford, Daniel, Dale Becky, Stylianou, Nassos, Lowther Ed, Ahmed Maryam & Arenas, T., Irene. 2020, “*Coronavirus: The world in lockdown in maps and charts*”, BBC news
- Erhvervsministeriet (2020, 23. 4). *COVID-19: Hver anden virksomhed har fået lønkomensation til udbetaling*. Erhvervsministeriet.
- Erhvervsstyrelsen, (2022). *Se sagsbehandlingstider. Kompensation coronavirus/covid-19*.
URL: <https://erhvervsstyrelsen.dk>
- Erhvervsstyrelsen, (2020), Whistleblowerordning: Anmeld svindel med COVID-19 kompensation.
URL: <https://erhvervsstyrelsen.dk/whistleblowerordning-anmeld-svindelm-kompensation>
- Europa Kommissionen. (2022). SURE Det europæiske instrument for midlertidig støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation (SURE). EU-kommissionens officielle webside.
URL: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/financial-assistance-eu/funding-mechanisms-and-facilities/sure_da
- Fagbevægelsens Hovedorganisation , (2022). Fagbevægelsens Historie : Lizette Risgaard . *FHO*.
URL: <https://fho.dk/saadan-blev-fagbevaegelsens-hovedorganisation-til/personportraetter/lizette-risgaard/>
- Fagbevægelsens Hovedorganisation , (2022). Hvad er FH?. *FHO*.
URL: <https://fho.dk/om-fagbevaegelsens-hovedorganisation/hvad-er-fh/>
- Fagbladet 3F, (2020), Mistake om omfattende svindel i taxibranchen.
URL: <https://fagbladet3f.dk/artikel/mistanke-om-omfattende-svindelm-i-taxibranchen>
- Fagforeningernes Hovedorganisation, (2020), Et år ti trepartsaftaler.

URL: <https://fho.dk/blog/2020/11/22/et-aar-ti-trepartsaftaler/>

- Finansministeriet , (2020, 6. 12). Finanslovsaftalen for 2021 bringer Danmark tryggere igennem coronakrisen. *Finansministeriet* .
URL:<https://fm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2020/december/finanslovsaftalen-for-2021-bringer-danmark-tryggere-igennem-coronakrisen/>
- Finansministeriet , (2021, 6. 12). Finanslovaftale: Danmark ansvarligt ud af krisen – stram finanslov med plads til velfærd. *Finansministeriet* .
URL:<https://fm.dk/nyheder/nyhedsarkiv/2021/december/finanslovaftale-danmark-ansvarligt-ud-af-krisen-stram-finanslov-med-plads-til-velfaerd/>
- Francisco, San, 2020, “Which economies have done best and worst during the pandemic?”, The Economics
- Frederiksen , M. (2019, 5. juni). Mette Frederiksens tale på valgnatten 2019. *Danske Taler - den levende talesamling*
URL: <https://dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-tale-paa-valgnatten-2019/>
- Heywood, A. (2019). *Politics*. RED GLOBE PRESS.
- Huizen, J. (2022, 19. januar). What to know about the history of coronaviruses. *Medical News Today*. URL:
<https://www.medicalnewstoday.com/articles/how-old-is-coronavirus>
- Klima-, Energi og Forsyningsministeriet, (2022, 30. marts). Over en milliard kroner til øget varmhjælp. *Regeringen* .
URL:<https://www.regeringen.dk/nyheder/2022/over-en-milliard-kroner-til-oeget-varmehjaelp/>
- Kristensen, J, Catharina., Hussain, M., Azhar., 2019, Samfundsvidenskabelige Metoder, 2. udgave, Samfundslitteratur.
- Kommunernes Landsforening, (5 Marts 2020), ”Hvad koster beskæftigelsesindsatsen”

- Larsen, J. (2020, 9. marts). *Markedet lukker: C25-indekset slutter mandag med det største fald nogensinde. Børsen.*
- Lavoie, M., *An introduction to Post-Keynesian Economic*, 2019, 2. udgave, Palgrave MacMillan.
- Lov om ændring af lov om erhvervsfremme, (2020), Retsinformation
URL: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/796>
- Mailand, M. (2011, 19 oktober), *Trepartssamarbejdet gennem tiderne - hvordan, hvornår og hvilke udfordringer*, Faos, Notat.
- Nielsen, K., *Institutionel Teori; en tværfaglig introduktion*, 2005, 2. udgave, Roskilde Universitetsforlag.
- Nielsen, P. & Hansen, K. (2020). *Covid-19: Hvilke virksomheder har benyttet Løn Kompensationsordningen?*. DST Analyse.
- Pressman, J. (1978). *The Limits of Administration*. By Christopher C. Hood. (London: Wiley, 1976.). *American Political Science Review*. doi:10.2307/1954203
- Reiermann Jens, Andersen K. Torben, 2021, “*Krisestyring for 31 milliarder: Historisk mange trepartsaftaler under corona*”, MandagMorgen, Infomedia
- Ritzau , (2022, 28 . februar). *Største BNP-vækst i Danmark i 27 år. TV2, BUSINESS.*
URL:<https://nyheder.tv2.dk/business/2022-02-28-storste-bnp-vaekst-i-danmark-i-27-ar>
- Schjørring, Esben, 2021, “*Økonomer undrer sig: Hvorfor vil regeringen ikke erkende, at andre lande er afgørende for vores coronasucces*”, Altinget
- Schneider, G., *Economic Principles and Problems; A Pluralist Introduction*, 2022, 1. udgave, Routledge.
- SILBERSTEIN, S. & EICHLER, R. (2022). *Top-Down vs. Bottom-Up: What's the Difference?*. Investopedia.

- Socialdemokratiet , (2022). Det vil vi - erhverv : Et rigere Danmark . *Social Demokratiet* .
URL: <https://www.socialdemokratiet.dk/det-vil-vi/erhverv/>
- Socialdemokratiets økonomi grundlag (2022)
URL: <https://www.socialdemokratiet.dk/det-vil-vi/oekonomi/>
- Socialdemokratiet, 2022. Det vil vi - Økonomi . *Socialdemokratiet*
URL: <https://www.socialdemokratiet.dk/det-vil-vi/oekonomi/>
- S. Rasmussen , E., Østergaard, P. & Andersen , H. (2018). *Samfundsvidenskabelige metoder: En introduktion* (3. udg.). Syddansk universitetsforlag.
URL:<https://em.dk/nyhedsarkiv/2020/marts/covid-19-regeringen-og-arbejdsmarkedets-parter-styrker-trepartsaftalen-om-midlertidig-loenkompensation/>
- Statsministeriet. (2020, 6. marts). *Pressemøde den 6. marts 2020*. www.stm.dk.
URL: <https://www.stm.dk/presse/pressemoedearkiv/pressemoede-den-6-marts-2020/>
- Statsministeriet. (2020, 10. marts). *Pressemøde om COVID-19 den 10. marts 2020*. www.stm.dk.
URL:<https://www.stm.dk/presse/pressemoedearkiv/pressemoede-om-covid-19-den-10-marts-2020/>
- Statsministeriet. (2020, 11. marts). *Pressemøde om COVID-19 den 11. marts 2020*. www.stm.dk.
URL:<https://www.stm.dk/presse/pressemoedearkiv/pressemoede-om-covid-19-den-11-marts-2020/>
- Ulrich, M., Ratkovic, S. & Lauridsen, L. (2020, 19. marts). *COVID-19: Flere detaljer om den økonomiske hjælp i form af lønkomensation er nu offentliggjort*.
URL: www.bechbruun.com.
- W. Hogwood, B. (1984). *Policy Analysis for the Real World*. Oxford University Press.